

**Bu metin Avrupa Birliği ve UN Women'in desteğiyle yürütölen "Strengthening the Capacities of Providers of Services for Women Survivors of Violence" projesi kapsamında Kapasite Geliştirme Derneği tarafından çevrilmiştir.*

AVRUPA İNSAN HAKLARI MAHKEMESİ BİRİNCİ MAHKEME

TALPIS/İTALYA DAVASI

(Başvuru no. 41237/14)

KARAR

Metnin bu hali Mahkeme içtüzüğünün 81. Maddesi uyarınca 21 Mart 2017'de düzeltilmiştir.

STRASBOURG

2 Mart 2017

NIHAİ

18/09/2017

*Bu karar Sözleşme'nin 44§2 maddesi uyarınca kesinleşmiştir.
Biçimsel düzeltmeler yapılabilir.*

AVRUPA KONSEYİ

Talpis/İtalya davasında,
Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (Birinci Mahkeme),
başkan,
Mirjana Lazarova Trajkovska,
yargıçlar,
Guido Raimondi,
Kristina Pardalos,
Linos-Alexandre Sicilianos,
Robert Spano,
Armen Harutyunyan,
Tim Eicke,
ve bölüm yazı işleri müdürü,
Abel Campos'un katılımıyla,
24-31 Ocak 2017 tarihlerinde gerçekleştirdiği kapalı oturumdaki
müzakereler sonucunda anılan son tarihte aşağıdaki kararı vermiştir:

PSOSEDÜR

1. Davanın kökeninde İtalya Cumhuriyeti'ne karşı yöneltilmiş bir başvuru (no. 41237/14) bulunmaktadır. Romanya ve Moldova uyruklu Bayan Elisaveta Talpis ("başvuru sahibi"), insan hakları ve temel özgürlüklerin korunmasına ilişkin Sözleşme'nin ("Sözleşme") 34. maddesi uyarınca 23 Mayıs 2014'te Mahkeme'ye başvurmuştur.

2. Başvuru sahibi, Roma'da avukat olan Bay S. Menichetti ve Bay C. Carrano tarafından temsil edilmektedir.⁰ İtalya hükümeti ("Hükümet") kendi görevlisi Bayan E. Spatafora tarafından temsil edilmektedir.

3. Başvuru sahibi, maruz kaldığı, kendisine yönelik cinayet girişimi ve oğlunun ölümü ile sonuçlanan ev içi şiddete karşı İtalyan yetkililerin özellikle koruma görevlerini ihmalden şikâyet etmektedir.

4. Başvuru, 26 Ağustos 2015'te Hükümete bildirilmiştir. Romanya ve Moldova hükümetleri davaya müdahil olma haklarını kullanmamışlardır. (Sözleşme'nin 36§1 maddesi).

5. Hükümet, başvuru sahibinin sunduğu gözlemlerin Mahkemeye 15 Mart 2016'da ulaştığını, böylece 9 Mart 2016 olan son tarihin aşılmış olduğu yönünde itiraz etmektedir. Mahkeme, İçtüzüğü'nün 38§2 maddesi uyarınca gözlemlerin 9 Mart 2016'da gönderildiğini bir kez daha belirtir.

0. 21 Mart 2017'de düzeltildi: metin şöyleydi: "Başvuru sahibi Roma'da avukat Bay S. Menichetti tarafından temsil edilmektedir."

OLGULAR

I. DAVANIN KOŞULLARI

6. Başvuru sahibi 1965 doğumludur ve Remanzacco'da oturmaktadır.

7. Başvuru sahibi, Moldova uyruklu A.T. ile evlenmiş ve iki çocukları olmuştur: 1992'de doğmuş bir kız ve 1998'de doğmuş bir oğlan.

8. Evlendikten sonra, başvuru sahibine göre, kocası kendisine vurmaya başladı. Ancak, 2011'de, başvuru sahibi çocuklarına daha iyi bir gelecek şansı yaratabilmek için kocasıyla birlikte İtalya'ya geldi.

1. A.T.'nin başvuru sahibi ve kızına ilk saldırganlığı

9. Başvuru sahibi, kocasının alkolik olduğunu, uzun süredir kendisine fiziksel olarak kötü davrandığını, 2 Haziran 2012'de A.T.'nin kendisine ve kızına attığı dayaktan sonradır ki jandarmaya başvurduğunu ileri sürmektedir.

10. Jandarmanın gelişiyile, A.T. evden ayrıldı. Sarhoş bir halde, yüzünün sol tarafında çiziklerle sokakta bulundu. Jandarmalar olayla ilgili bir rapor hazırladı. Bu raporda, başvuru sahibinin yüzünde ve sağ bacağına ısırık ve darp izleri, vücudunda çok sayıda hematoma olduğu belirtilmektedir. Yine rapora göre, başvuru sahibinin kızı da annesini korumak için müdahale etmiş ve dayak yemiştir. Boynunda tırnak izine bağlı yara ve her iki kolunda yaralanmalar olduğu tespit edilmiştir. Başvuru sahibi ve kızı hakları konusunda bilgilendirildiler ve acil servise gitmeye razı oldular.

11. Başvuru sahibi, diğer taraftan, şikâyetle bulunma ve şiddete uğrayan kadınlar için bir merkez ile iletişime geçme olanağı bulunduğu konusunda bilgilendirilmediğini iddia etmektedir. Aynı zamanda yaralarına baktırmak üzere acil servise götürüldüğünü ama üç saat bekledikten sonra eve dönmeye karar verdiğini ileri sürmektedir.

12. Hükümet, jandarma tarafından hazırlanan tutanağa atıfta bulunarak, başvuru sahibinin acil servise başvurduğuna dair hiçbir kanıt bulunmadığı kanısındadır.

2. A.T.'nin başvuru sahibine ikinci saldırganlığı

a) Başvuru sahibinin bakış açısından

13.2 Haziran 2012 saldırısından sonra, başvuru sahibi yaşadığı apartmanın mahzenine sığındığını ve orada uyduğunu ileri sürmektedir.

14. Bu nedenle aşağıdaki olayları ilişkilendirmektedir. 19 Ağustos 2012'de, kocasının tehdit telefonundan sonra, kendisine yönelik bir saldırganlıktan korkarak evden ayrılmaya karar verdi. Eve geri döndüğünde mahzen kapısının kırılmış olduğunu fark etti. Gece konaklamak üzere bir

arkadaşına ulaşmaya çalıştı, ama hiç kimse aramasına cevap vermedi. Bunun üzerine mahzene dönmeye karar verdi. A.T. ona orada bir bıçakla saldırdı ve arkadaşlarıyla cinsel ilişkide bulunması için kendisiyle gelmeye zorladı. Dışarıda bir kez daha yardım bulabilmeyi umarak, onunla gitmeye razı oldu. Sokakta arabayla devriye gezen polislerden yardım istedi.

15. Polisler onun ve A.T.'nin kimlik belgelerini kontrol etmekle yetindiler ve kocasının kendisini tehdit ve darp etmesine yol açan ifadelerine rağmen yardım teklif etmeksizin evine dönmesini salık verdiler, kocasına da ondan uzaklaşmasını söylediler. Kişi hakkında yasal olmayan silah taşıma konusunda tutanak tutuldu.

16. Evine döndükten kısa süre sonra başvuru sahibi acil servisi aradı ve hastaneye kaldırıldı. Doktorlar, diğer şeyler yanında, kafa travması, baş bölgesinde yaralanma, vücudun değişik bölgelerinde deride sıyrıklar ve göğüste bir hematoma saptadılar. Yaralarının yedi gün içinde iyileşebileceğine kanaat getirildi.

b) Hükümetin bakış açısından

17. Hükümet, polisler tarafından yazılan müdahale raporuna göre, Leopardi sokağına gece yarısını biraz geçe intikal edildiğini belirtmektedir. Başvuru sahibi yüzüne vurulduğunu bildirdi. A.T. polislere bir bıçak verdi. Başvuru sahibi polislere, yaralarına baktırmak için hastaneye gitmek istediğini söyledi. O hastaneye gitti ve A.T. de evine döndü. Bıçağa el konuldu ve kişi hakkında yasal olmayan silah taşıma konusunda tutanak tutuldu.

3. Başvuru sahibinin şikâyeti

18. Hastanede, bir sosyal hizmetler görevlisi başvuru sahibini dinledi. Bu görüşme sırasında, evine dönmeyi ve orada kocasıyla karşılaşmayı reddettiğini beyan etti. Bunun üzerine, şiddete uğrayan kadınları koruma amaçlı bir dernek olan IOTUNOIVOI'ya ("dernek") teslim edildi.

19. Konaklama merkezi başkanı ve polisler, giysilerini ve kişisel eşyalarını almak üzere başvuru sahibinin kaldığı apartmanın mahzenine gittiler.

20. 20 Ağustos'tan itibaren A.T. arayarak ve hakaret içeren çok sayıda mesaj göndererek başvuru sahibini taciz etti.

21. 5 Eylül 2012'de, başvuru sahibi kocası hakkında bedensel yaralama, kötü muamele ve tehdit konulu şikâyetinde bulundu. Kendisini ve çocuklarını korumak ve A.T.'nin onlara yaklaşmasını engellemek üzere acil önlemler alınmasını yetkililerden talep etti. Bir konaklama merkezinde barındığını ve A.T.'nin telefonla kendisini taciz ettiğini belirtti.

22. A.T. hakkında ev içi şiddet, ağır bedensel yaralama ve tehdit suçlarından adli soruşturma başlatıldı. 9 Ekim 2012'de polis şikâyeti savcılığa sevk etti.

23. 15 Ekim 2012, savcılık, başvuru sahibi tarafından önerilen tedbir talebini kabul etti, soruşturma tedbirlerinin acilen yapılmasını emretti. Polisin başvuru sahibinin kızı da dâhil olmak üzere görgü tanıklarını aramasını özellikle talep etti.

24. Başvuru sahibi üç ay boyunca dernek tarafından misafir edildi.

25. Udine sosyal hizmetler görevlisi 27 Ağustos 2012 tarihli bir mektupla derneğe, başvuru sahibinin bakımını üstlenmek ve konaklaması için başka bir çözüm bulmak için kullanılabilecek fon bulunmadığını bildirdi.

26. Hükümet bu mektubu başka türlü değerlendirmektedir: Udine belediyesinin “sıfır tolerans” adlı başka bir proje kapsamında şiddet kurbanları ile ilgilenen sosyal hizmetleri tarafından başvuru sahibinin öncelikle bakımı üstlenilemediğinden dolayı derneğin masraflarının karşılanamayacağı belirtildi. Buna göre, şiddet kurbanı kadınlar yardım istemek için sosyal hizmetler ile iletişime geçebilirler ancak başvuru sahibi bunu yapmadı.

27. 4 Aralık 2012’de, başvuru sahibi iş aramak üzere konaklama merkezinden ayrıldı.

28. Başvuru sahibi ilk zamanlar sokakta uyuduğunu sonra bir arkadaşı tarafından misafir edildiğini söyledi. Sonra yaşlılara yönelik bir bakıcılık işi bulduğunu, bu gerçekleştikten sonra bir daire kiraladığını belirtmektedir. Başvuru sahibine göre, A.T., şikâyetini geri çekmesi konusunda psikolojik baskı uygulamayı sürdürdü.

29. 18 Mart 2013’te, soruşturmada hiçbir ilerleme olmaması üzerine savcı, polisten başvuru sahibinin iddialarını kısa sürede soruşturmasını yeniden talep etti.

30. 4 Nisan 2013’te, şikâyetinden yedi ay sonra, başvuru sahibinin ifadesi polis tarafından alındı. Şikâyet konusu ettiği fiillerin ağırlığını hafifletecek biçimde ilk ifadelerini değiştirdi. Haziran 2012 dönemine ilişkin olarak, A.T.’nin vurmaya çalıştığını ama başaramadığını ve kızının hiç darbe almadığını ifadesinde belirtti. 2012 Ağustos ayındaki olaya ilişkin de A.T.’nin kendisine vurduğu ama bıçakla tehdit etmediği biçiminde ifade verdi. Diğer taraftan, A.T. bıçağı kendine karşı çevirecekmiş gibi yapmış.

Başvuru sahibi yine o dönem İtalyancayı düzgün konuşamadığını, kendisini doğru ifade edemediğini de belirtti. Dahası, A.T.’nin kendisini başkalarıyla cinsel ilişki kurması yönünde zorlamadığını, yaşamak üzere aile evine döndüğünü ifade etti. Dernek tarafından barındırıldığı sürede, kendisine salık verildiği üzere kocasıyla telefon görüşmesi yapmadığını söyledi. Kocasının alkolizminden kaynaklanan olay dışında evde durumun sakin olduğunun altını çizdi. Sonuçta kocasının iyi bir baba ve koca olduğunu, başka hiçbir şiddet hikâyesi olmadığını ifade etti.

31. Başvuru sahibi ilk ifadelerini kocasından göreceği psikolojik baskı nedeniyle değiştirdiğini iddia etmektedir.

32. 30 Mayıs 2013'te, Udine savcılığı, bir yandan, Nisan'da verdiği ifadede bıçakla tehdit edilmediğini, mülteci olarak barındığı merkezdeki görevli tarafından yanlış anlaşılmiş olduğunu belirterek kocasına yöneltmiş olduğu suçlamaların ağırlığını hafifletmiş olduğunu, diğer yandan da daha sonra hiçbir şiddet vakası gerçekleşmediğini saptadıktan sonra ön soruşturma yargıcından (GIP=giudice per le indagini preliminari) A.T.'ye yönelik şikâyet dosyasını ev içi şiddet olarak tasnif etmesini talep etti. Ağır bedensel yaralanmalar konusunda savcılık soruşturmanın sürmesi talebini ilettiler.

33. 1 Ağustos 2013 tarihli kararıyla GIP, aile içi şiddet ve tehdit iddialarıyla ilgili şikâyet kısmını tamamladı. Olayların gelişiminin belirsiz olduğunu ve iddia edilen şiddet durumunda, başvuru sahibinin yalnızca 2012 Ağustos ayındaki olayı bildirmiş olduğu için, tekrarlayan şiddet hikâyeleri kriterinin yerine gelmemiş olması gerekçesiyle böyle bir suçun unsurlarının oluşmadığına hükmetti.

34. Bir silah kullanımı yoluyla ağırlaştırılmış tehdit şikâyetiyle ilgili olarak GIP, başvuru sahibinin ifadelerinin çelişkili olduğunu ve hastanede tutulan raporda bir bıçakla yapılmış olabilecek hiçbir yaralanmadan bahsedilmediğini kaydetti.

35. Bedensel yaralanmalar suçu konusunda da soruşturma sulh yargıcı huzuruna taşındı. A.T. 28 Ekim 2013'te yargıç karşına çıkarıldı. İlk duruşma 13 Şubat 2014'te yapıldı ve A.T. 1 Ekim 2015'te 2.000 avro para cezası ödemeye mahkûm edildi.

4. A.T.'nin başvuru sahibi ve oğluna üçüncü saldırganlığı ve A.T.'nin oğluna karşı işlediği cinayet

36. Dosyadan anlaşıldığı üzere, 18 Kasım 2013'te A.T., 2012 Ağustos ayında başvuru sahibine yönelik saldırganlık sonucu bedensel yaralanmalar suçu konusunda 19 Mayıs 2014'te sulh yargıcının huzuruna çıkarılacağı tebligatını aldı.

37. 25 Kasım 2013 gecesi, başvuru sahibi kocasıyla tartışma vuku bulduğu gerekçesiyle jandarmanın müdahalesini talep etti.

38. Jandarma kayıtlarında şu saptamalar yer almaktadır: olay yerine vardıklarında, yatak odası kapısının kırık ve zeminin alkol şişeleriyle dolu olduğunu gördükleri; başvuru sahibinin kocasının alkolün etkisinde olduğundan emin olduğunu ve yardım istemeye karar verdiğini zira kocasının doktor yardımına ihtiyaç duyduğunu tahmin ettiğini ifade ettiği; kocası hakkında geçmişte bir şikâyette bulunmuş olduğunu ama sonrasında suçlamalarını değiştirmiş olduğunu jandarmalara söylediği; başvuru sahibinin oğlunun babasının saldırgan olmadığını beyan ettiği; ne başvuru sahibinin ne de oğlunun şiddet izleri taşımadığı.

39. A.T. sarhoş halde hastaneye götürüldü. Gece, hastaneden çıkıp bir oyun salonuna gitti.

40. Sokakta yürürken saat 2:25'te kimlik kontrolü için polis tarafından durduruldu.

41. Polis kontrol raporundan anlaşıldığı üzere A.T. sarhoş halde idi, dengede durmakta güçlük çekiyordu ve polis sorgudan sonra gitmesine izin verdi.

42. Saat 5'te, A.T. başvuru sahibine saldırmak niyetiyle 12 santimetrelik bir mutfak bıçağıyla ailenin yaşadığı daireye girdi. Başvuru sahibinin oğlu durdurmaya çalıştı ve üç kez bıçaklandı. Yaralar sonucu öldü. Başvuru sahibi kaçmaya çalıştı ama A.T. sokakta onu yakalamayı başardı ve göğsüne çok sayıda bıçak darbesi indirdi.

5. Ağır bedensel yaralanmalar nedeniyle A.T.'ye karşı yürütülen cezai soruşturma

43. 1 Ekim 2015'te A.T. sulh yargıcı tarafından 2012 Ağustos ayındaki olay sırasında dayakla yol açtığı yaralar gerekçesiyle başvuru sahibine yönelik ağır bedensel yaralamadan suçlu bulundu 2.000 avro ödemeye mahkûm edildi.

6. Oğlunun öldürülmesi, başvuru sahibini öldürmeye teşebbüs ve başvuru sahibine yönelik kötü muamele suçu nedenleriyle A.T.'ye karşı yürütülen cezai soruşturma

44. Kasım 2013'te kesin olmayan bir tarihte, kötü muamele olayları ile ilgili soruşturma yeniden açıldı.

45. A.T. hızlı yargılama usulü talep etti (*giudizio abbreviato*).

46. 8 Ocak 2015'te, A.T., Udine ön duruşma yargıcı (GUP=giudice dell'udienza preliminare) tarafından oğlunu öldürme ve karısını öldürmeye teşebbüs suçu ile başvuru sahibi ve kızına yönelik kötü muamele ve yasaklanmış silah taşıma suçlarından ömür boyu hapse mahkûm edildi. Aynı zamanda başvuru sahibine 400.000 avro tazminat ödemeye mahkûm edildi. Başvuru sahibi tazminatı alacak taraf olarak kabul edildi.

47. Kötü muamele şikâyeti ile ilgili olarak GUP, başvuru sahibinin kızı da dâhil olmak üzere tanıkları dinledikten sonra başvuru sahibi ve kızının bir şiddet ortamında yaşamış olduğunu saptadı. A.T.'nin şiddet kullanımının olağanlaşmış olduğu sonucuna vararak başvuru sahibinin günlük sıkıntılarından ayrı olmak üzere dört şiddet olayı gerçekleştiğine karar verdi. Ayrıca A.T.'nin dava süresince karısı hakkında nefret duygusu gösterdiğini de ekledi. GUP'a göre 25 Kasım 2013 olayları başvuru sahibinin A.T.'den uzaklaşma girişiminin sonucuydu.

48. 22 Mayıs 2015'te, A.T. kararı temyiz etti.

Dosyadan anlaşıldığına göre, 26 Şubat 2016 tarihli bir kararla GUP'un hükmü temyiz mahkemesi tarafından onaylandı. Bununla birlikte taraflardan hiçbiri karara katılmadı.

II. İLGİLİ İÇ HUKUK KURALLARI VE UYGULAMASI

49. Ceza kanunu 572. maddeye göre (aile içi şiddet ya da çocuklara yönelik kötü muamele), ailesinden bir kimseye, birlikte yaşadığı kimseye ya da sorumluluğu altındaki bir kimseye ya da eğitim, bakım, gözetim ya da bir meslek ya da sanatın uygulanması amacıyla kendisine emanet edilen bir kimseye kötü muamelede bulunan kişiler 2 ilâ 6 yıl hapis cezası ile cezalandırılır.

50. Ceza kanunu 582. madde, bir başkasına fiziksel ya da zihinsel hasar yaratan yaralanmalara yol açan kişilerin 3 ilâ 6 ay hapis cezası ile cezalandırılacağına hükmetmektedir. Ceza kanunu 583. maddeye göre yaralanma özellikle kırk günden uzun süren bir sakatlık ya da geçici iş göremezlik söz konusu olduğunda “ağır” olarak değerlendirilir ve 3 ilâ 7 yıl hapisle cezalandırılır.

51. “Cinsel şiddete ve tüm zulüm eylemlerine karşı acil kamu güvenliği önlemleri” içeren, “cinsel şiddet olaylarının sayısındaki endişe verici artış nedeniyle, güvenlik ve toplum için en üst düzey korumayı sağlayacak önlemleri uygulamaya olağanüstü ve acil ihtiyacın” altını çizen 23 Şubat 2009 tarihli kanun hükmünde kararnamenin 23 Nisan 2009 tarihli 38 sayılı kanunla kabul edilmiş hali, ceza kanununa 612 sayılı mükerrer (*bis*) maddeyi dâhil ederek, diğerleri yanında, zulüm eylemleri alanında günlük dilde “taciz” olarak adlandırılan yeni bir suç tanımladı. Bu, kötü niyetli davranışların tekrarlanmasına yaptırım getirmeyi mümkün kılan bir hükümdür. Bu davranışlar, mağdurda kendi bütünlüğü için bir kaygı ve korku duygusu yaratan ve alışkanlıklarını ve yaşam tarzını gözden geçirmeye özellikle zorlayan, sürekli telefonla aramalar, tekrarlanan dikkat çekmeler, gözetleme, istenmeyen hediyeler, mektuplar ya da SMS’ler, izlemeler, okul ya da restoran civarında olur olmaz ortaya çıkıvermeler biçiminde tezahür eden, başka bir deyişle sıklıkla tehdide dönüşen görünüşte zararsız eylemler demetidir.

Kanun, şikâyette bulunmadan önce, taciz mağdurunun polis yetkililerine başvurabileceğini ve tacizin faili kişiye bir uyarı gönderilmesini talep edebileceğini belirtmektedir. Gerekli bilgileri topladıktan sonra polis -iddiayı ciddiye alırsa- söz konusu eylemlerin failinin ifadesini alır ve bir rapor hazırlar. Kanun ayrıca, zulmün varlığından haberdar olan kolluk kuvvetlerinin, sağlık görevlilerinin ve kamu kurumlarının, özellikle ikamet ettiği bölgedeki şiddet karşıtı merkezlerle ilgili tüm bilgileri mağdurlara iletmesini ve eğer isterlerse, bu merkezlerle iletişime geçmesini sağlamayı zorunlu tutmaktadır (madde 11).

Yeni kanun aynı zamanda, tacize uğrayanlar için, psikolojik ve hukuki yardımdan yararlanmalarını ve eğer isterlerse, kolluk kuvvetlerine kadına yönelik şiddetle ilgili bilgi aktarımını olanaklı kılan ulusal ve ücretsiz bir numara da sunmaktadır (madde 12).

154/2001 sayılı ceza muhakemesi usul Kanunu (CPP) uyarınca, duruşma beklenirken yargıç, koruyucu “özel” önlemler alınmasını emredebilir, şöyle ki aile evinden acil uzaklaştırma, mağdur ya da yakınlarının gittikleri olağan yerlere yaklaşmama yasağı gibi (CPP madde 282 *bis, ter, quater*).

Yukarıda belirtilen kanunun 9. maddesi, silah ve mühimmat bulundurmaya karşı uygulanan olağan önlemlere benzer biçimde uzaklaştırma önlemi almak için polis yetkililerine haberleşme zorunluluğu getirmektedir (CPP madde 282 *quater*).

38 sayılı Kanun, taciz fiilleri için, 6 aydan 4 yıla kadar ağır hapis ve eğer fiil yasal olarak ayrı ya da boşanmış eş ya da daha önce polis tarafından uyarılmış bir kişi tarafından işlenmişse daha ağır bir ceza öngörmektedir. Taciz fiili bir çocuğa, hamile bir kadına ya da engelli bir kimseye karşı ya da silahla işlenirse ceza %50 oranında ağırlştırılır.

52. “Koruma emrinin” özel ve acil kısmı (medeni usul kanunu madde 736 *bis* ve medeni kanun madde 342 *bis* ve *ter*) şöyle öngörmektedir:

Hukuk yargıç, evli bir çift olup olmadığına bakılmaksızın, aile huzuruna zarar veren davranışların çoğalmasını önlemek için acil önlemlere karar verebilir. Temel kriter hayatın müşterek olmasıdır. Talep, bir avukatın hazır bulunması zorunlu olmadan da oluşturulabilir. İlk başvuru, talep edilen koruyucu önlemlerin içeriğini belirtmelidir. Sosyal hizmetlerin müdahil olmasını ve psikolojik ya da tıbbi uzmanlık ve miras araştırmalarının tamamlanmasını istemek mümkündür.

Yargıç, söz konusu davranışın son bulmasını sağlamak üzere “koruma emirleri” olarak adlandırılan önlemlerden bir ya da daha fazlasını kabul edebilir: Aile evinden uzaklaştırma, ilgili kişinin uğrak yerlerine yaklaşma yasağı ve/veya aynı çatı altında yaşayan, geçim kaynaklarından yoksun kişilere ödeme yapılması gibi. Yargıç kararında, uygulama esaslarını belirler. Uygulama sırasında zorluklar ortaya çıkması durumunda, çözmek için tamamlayıcı önlemler alabilir. Kamu gücünün müdahalesi yanında sağlık görevlilerinki de mümkün kılınabilir.

53. 15 Ekim 2013 tarihli 119 sayılı Kanun (kadınlara yönelik şiddetle mücadele için olağanüstü eylem planı), ev içi şiddet, cinsel istismar, cinsel sömürü ve taciz mağdurlarının usul haklarına odaklanmış önemli önlemleri öngörmektedir. Yeni hükümlere uygun olarak, savcı ve polis kuvvetleri, ceza yargılaması sırasında bir avukat aracılığıyla temsil edilebilecekleri, kendileri ya da avukatlarının kapalı duruşma isteyebilecekleri konusunda mağdurları yasal olarak bilgilendirmek zorundadırlar. Aynı şekilde, hukuki yardımdan yararlanabilecekleri ve bu tip bir yardımın verilme şartları konusunda da mağdurları bilgilendirmek zorundadırlar.

Ayrıca, kanun, iddia edilen suçlarla ilgili soruşturmaların, polise bildirme tarihinden itibaren bir yıl içinde tamamlanacağını ve kimlik belgeleri olmayan göçmenler de dâhil olmak üzere şiddet mağduru olan yabancılar için oturma izinlerinin uzatılacağını öngörmektedir.

Kanun ayrıca, hâlihazırda kurulu bulunan veritabanlarının koordinasyonunu da içerecek biçimde, olguya dair verilerin yapılandırılmış bir şekilde toplanmasını ve düzenli olarak (en az yılda bir kez) güncellenmesini de öngörmektedir.

54. “Kadın öznelliğinin teşvik edilmesi ve kadın cinayetlerine karşı mücadeleye ilişkin hükümler” içeren 724 sayılı Kanun tasarısı ve Senato’nun 764 sayılı kanununun “kadın cinayetleri suçunun tanınması” önermesi sınavdan geçmektedir. Bu bağlamda, toplumsal cinsiyet temelli şiddete karşı verilen küresel mücadeleye katkıda bulunacak tasarıdan söz edilmelidir. Bu tasarının amaçlarından biri, ayrımcılığı ve toplumsal cinsiyete dayalı şiddeti suç haline getirmektir.

55. Ulusal İstatistik Enstitüsü (ISTAT) 2014’te yayımladığı “Kadınlara Yönelik Şiddet” raporunda (2014) kadınlara yönelik şiddet konusunda istatistikî veriler yayımladı.

“ISTAT, 2014’te 16-70 yaş arası 24 bin kadına bir anket uyguladı. Sonuçlar göçmen kadınlar arasında da oldukça yaygındır. Tahminler vatandaşlık için en çok etkilenen yabancı uyruklu kadınları göstermektedir: Romanya, Ukrayna, Arnavutluk, Fas, Moldova, Çin.

Özellikle ikinci ISTAT araştırması, 6.788.000 kadının yaşamları süresince fiziksel ya da cinsel şiddetin kurbanı olduklarını göstermektedir; bu 6-70 yaş aralığında kadınların %31,5’i demek oluyor. %20,2’si fiziksel şiddet; %21’i cinsel şiddet ve %5,4’ü ise cinsel şiddetin en ileri düzeyi olan tecavüz ya da tecavüz teşebbüsünün kurbanı olmuşlardır: 652.000 kadın tecavüz ve 746.000 kadın tecavüz teşebbüsünün kurbanıdır.

Ayrıca, yabancı uyruklu kadınlar İtalyan kadınlara benzer sayılarda cinsel ve fiziksel şiddetin kurbanı olmuşlardır. Ancak İtalyan kadınlar cinsel şiddete daha fazla uğrarken (%21,5’e karşın %16,2), fiziksel şiddete uğrayan yabancı kadınların oranı İtalyan kadınlardan daha fazladır (%25,7’ye karşın %19,6). Daha ayrıntılı söylemek gerekirse yabancı uyruklu kadınlar tecavüz ve tecavüz teşebbüsüne daha çok maruzdular; Moldovalılar %37,3, Romanyalılar %33,9, Ukraynalılar %33,2 oranları ile en çok etkilenen gruplardır. En ciddi suçları işleyen fail ise o anki ya da önceki partnerdir. Tecavüzlerin %62,7’si o anki ya da önceki partner tarafından gerçekleştirilirken %76,8 oranındaki tecavüzlerin faili bilinmemektedir.

Yaşa bakıldığında ise kadınların %10,6’sının 16 yaşından önce cinsel şiddet kurbanı olmaktadır. VAW (kadınlara yönelik şiddet) vakalarına bakıldığında kadınlara yönelik şiddete tanık olan çocuk sayısı 2006’da %60,3 iken %65,2’ye yükselmiştir.

Kadının medeni durumuna bakıldığında, ayrılmış ya da boşanmış kadınların fiziksel ya da cinsel şiddete daha çok maruz oldukları görülmektedir (%51,4 ve diğer durumlarda %31,5).

Hasta ya da engelli kadınlara gelince ise durum endişe vericidir. Şiddete uğrayan kadınların %36’sı kötü sağlık durumunda ve %36,6’sı ise engellidir. Hiç sağlık sorunu olmayan kadınlarla karşılaştırıldığında tecavüze ya da tecavüz teşebbüsüne maruz kalma riski hasta ya da engelli kadınlar için iki kat artmaktadır (%10’a karşın %4,7).

İşin olumlu tarafı, 2006 vakaları ile karşılaştırıldığında vaka sayısı %13,3’ten %11,3’e düşmüştür. Bu sonuç kadınların kendilerini koruma araçları kullanma için

artan farkındalıkları ve toplumda bu tür suçların kınanması ve taviz verilmemesi iklimidir.

Ayrıntı verilecek olursa, partner ya da önceki parter tarafından işlenen fiziksel ya da cinsel şiddet vakalarında (%5,1'den %4'e ve %2,8'den %2'ye) ve VAW vakalarında partner olmayanlar tarafından işlenen suçlarda (%9'dan %7,7'ye) düşüş olmuştur.

Kadın öğrenciler özelinde bu düşüş anlamlıdır: önceki partner vakalarında %17,1'den %11,9'a; o anki partner vakalarında %5,3'ten %2,4'e ve partner olmayanların vakalarında %26,5'ten %22'ye düşüş olmuştur.

Önemli düşüş fiziksel ya da cinsel şiddet ile birlikte gerçekleşmeyen o anki partner tarafından maruz bırakılan psikolojik şiddet vakalarında olmuştur (% 42,3'ten % 26,4'e).

Kadınlar işlenen bir suça maruz kaldıklarının daha fazla farkındadırlar (partnerden kaynaklanan şiddet olgusunda % 14,3'ten % 29,6'ya) ve polise daha fazla bildiri olmaktadır (% 6,7'den % 11,8'e). Kadınların suç sonrası biri ile konuşmalarındaki oran (% 67,8'den % 75,9'a) ve profesyonel yardım almalarındaki oran (% 2,4'ten % 4,9'a) artmıştır. Partner olmayan biri tarafından gerçekleşen vakalarda da oranlar benzerdir.

2006 verileri ile karşılaştırıldığında şiddete uğramış kadınlar polis tarafından yürütülen işlerden daha memnundurlar. Bu memnuniyet partner ya da önceki partner vakalarında %9,9'dan %28,5'e çıkmıştır.

Buna karşılık, tecavüz ya da tecavüze teşebbüs vakalarında oran %1,2'dir.

Şiddet biçimleri daha önce yaralanmış kurbanlarda daha ciddi orandadır (fail partner iken % 26,3'ten % 40,2'ye) ve daha fazla kadın yaşamlarının tehlikede olduğunu düşünmektedir (2006'da % 18,8'den 2014'te % 34,5'e). Partner olmayan birinden gelen şiddeti biçimleri de daha ciddidir.

3.466.000 kadın (= %16,1) yaşamlarında taciz kurbanı olmuşlar, bunların 1.524.000'i eski partnerlerinin, 2.229.000'i de partnerlerinden başka birinin kurbanı olmuşlar.”

III. İLGİLİ ULUSLARARASI HUKUK KURALLARI

56. İlgili uluslararası hukuk kuralları kısmen *Opuz/Türkiye* (no. 33401/02, §§72-82, CEDH 2009) kısmen de *Rumor/İtalya* (no. 72964/10, §§31-35, 27 Mayıs 2014) davalarında yer almaktadır.

57. Kadınlara yönelik ayrımcılığı ortadan kaldırılması Komitesinin (“CEDAW Komitesi”) 11-29 Temmuz 2010 tarihlerinde gerçekleşen 49. toplantısında İtalya ile ilgili olarak kabul ettiği nihai gözlemler ilgili bölümlerde şu biçimde yer almaktadır:

“26. Komite, tacizi cezai suç haline getiren ve cinsel saldırı faillerinin gözetilmesine alınmasını zorunlu kılan, kadınlara yönelik şiddet ve taciz suçlarına karşı ulusal mücadele Planını kabul eden ve ISTAT tarafından kadınların maruz kaldığı fiziksel, cinsel ve psikolojik şiddeti konu alan ilk geniş çaplı araştırmanın gerçekleştirilmesini öngören 11/2009 sayılı kanununun kabulünü selamlamaktadır. Öte yandan, kadınlara ve kız çocuklarına yönelik şiddetin yaygınlığı ve ev içi şiddete karşı sosyokültürel hoşgörü tutumunun sürekliliğinden endişe duymaktadır. Dahası, Roman ve Sinti topluluklarındaki göçmen ve kadınlara yönelik şiddet konusundaki veri eksikliğinden

üzüntü duymaktadır. Ayrıca, çok sayıda kadının yoldaşları (compagnon, ç.n.) ya da eski yoldaşları tarafından öldürülmesinden (kadın cinayetleri) endişe duymaktadır ki bu durum taraf Devlet yetkililerinin bu kadınları korumak için yeterince çabalamadıklarını akla getirebilir. Kadınlara yönelik şiddet hakkında ve bağlayıcı Protokolde yer alan prosedürler bağlamında benimsediği tutumlara dair 19 sayılı (1992) genel tavsiyesi doğrultusunda Komite, taraf Devlete acilen şu çağrını yapmaktadır:

a) Roman ve Sinti toplulukları, kadın göçmenler, yaşlı ve engelli kadınlar gibi belirli bir duruma karşı savunmasız olan kadınların ihtiyaçlarına özellikle dikkat ederek, ailede ve toplumda kadınlara yönelik şiddetle mücadele için kapsamlı önlemlere öncelik vermek;

b) İstismarcının aile evinden çıkarılması ve kadınların ülke genelinde doğru finanse edilmiş güvenli sığınaklara erişimi garantisi sağlanması dâhil olmak üzere, şiddet mağduru kadınlara derhal koruma sağlamak; ücretsiz hukuki yardım, psikosozyal destek, tazminat talepleri de dâhil olmak üzere yeterli çareler üretmek;

c) Özellikle kolluk kuvvetleri, yargı personeli ve sağlık, sosyal ve eğitim hizmetleri profesyonelleri de dâhil olmak üzere yetkililerin, kadınlara ve kız çocuklara yönelik her türlü şiddet biçimine karşı sistematik ve tam olarak duyarlı olmalarını sağlamak;

d) Ev içi şiddet de dâhil olmak üzere kadınlara yönelik şiddetin tüm biçimleriyle ilgili verileri daha iyi toplamak; mağdurların korunmasını iyileştirmek; şiddet faillerini daha iyi yargılamak ve cezalandırmak; Roman ve Sinti toplulukları, kadın göçmenler, yaşlı ve engelli kadınlar gibi dezavantajlı gruplardan kadınların maruz kaldığı şiddetin yaygınlığını daha net değerlendirmeyi olanaklı kılacak araştırmalar yapmak;

e) Kadınlara yönelik şiddeti toplumsal olarak kabul edilemez hale getirmek ve bu şiddete karşı mevcut önleyici tedbirler konusunda kamuoyunu bilgilendirmek üzere kadın örgütlerinden diğer sivil toplum örgütlerine kadar geniş bir yelpazedeki aktörlerle işbirliği içinde, medyada ve okullarda, bilinçlendirme kampanyaları yapmaya devam etmek;

f) Kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi'nin en kısa sürede onaylanması.”

58. Kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleye ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi (İstanbul Sözleşmesi) 27 Eylül 2012'de imzalandı. İtalya tarafından 10 Eylül 2013'te onaylandı ve 1 Ağustos 2014'te yürürlüğe girdi. Bu Sözleşmedeki ilgili pasajlar kısmen *Y./Slovenya* davasında yer almaktadır (no. 41107/10, §72, CEDH 2015, *özetler*). Ayrıca, söz konusu Sözleşmenin 3. maddesi aşağıdakileri belirtmektedir:

Madde 3 – Tanımlar

“Bu Sözleşme'nin amaçları için:

a. “kadınlara yönelik şiddet”ten, kadınlara karşı bir insan hakları ihlali ve ayrımcılık anlaşılacak ve bu terim, ister kamu ister özel yaşamda meydana gelsinler, söz konusu eylemlerde bulunma tehdidi, zorlama ya da özgürlüğün rastgele bir biçimde kısıtlanması da dahil olmak üzere, kadınlara fiziksel, cinsel, psikolojik ya da ekonomik zarar ve acı verilmesi sonucunu doğuracak toplumsal cinsiyete dayalı tüm şiddet eylemleri olarak anlaşılacaktır;

b. “ev içi şiddet”, eylemi gerçekleştiren, mağdurla aynı ikametgâhı paylaşmakta olsun ya da olmasın ya da daha önce paylaşmış olsun ya da olmasın, aile içinde ya da aile biriminde ya da mevcut ya da daha önceki eşler ya da birlikte yaşayan bireyler arasında meydana gelen fiziksel, cinsel, psikolojik ya da ekonomik şiddet eylemleri olarak anlaşılacaktır;

(...)”

59. Kadınlara yönelik şiddet sorunu, nedenleri ve sonuçları ile görevli Birleşmiş Milletler özel raportörünün İtalya’daki görevinden (15-26 Ocak 2012) sonra hazırladığı çıkarımlar aşağıda okunabilir:

“VII. Sonuç ve tavsiyeler

91. Hükümet tarafından kadınlara yönelik şiddete karşı yasa ve politikaların kabul edilmesi ve kadın haklarının korunması ve tanıtımından sorumlu devlet oluşumlarının kurulması ve birleşmesi gibi çabalar olmuştur. Yine de bu girişimler kadın cinayeti oranlarında düşüşe yol açmamış ya da kadınların yaşamlarında özellikle Roman ve Sinti kadınların, göçmen ve engelli kadınların yaşamlarında iyileşme sağlamamıştır.

92. Mevcut politik ve ekonomik güçlüklerle rağmen, kadınlara yönelik şiddeti hedef alan kolektif çalışmalar, sınırlı kaynakların pratik ve yenilikçi tarzda kullanılması yoluyla öncelikli olmalıdır. Kadın cinayetlerinin artmasına neden olan ev içi şiddetle ciddi bir biçimde ilgilenmek gerekmektedir.

93. Özel Raportör hükümete aşağıdakileri önermektedir:

A. Yasal ve siyasal reformlar

94. Hükümet şunları yapmalıdır:

(a) toplumsal cinsiyet eşitliği ve özellikle kadınlara yönelik şiddet ile ilgilenecek, iki başlılık ve koordinasyon eksikliklerini giderecek tek bir resmi bir yapı oluşturmalı;

(b) bünyesinde kadın hakları da olan bağımsız bir insan hakları kuruluşunun yapılandırılması hızlandırılmalı;

(c) medeni kanun, ceza kanunu ve muhakeme usulü kanunlarında yorum ve uygulamada oluşan farklılıkların önüne geçmek için kadınlara yönelik şiddet için özel bir yasa çıkarılmalı;

(d) Çocuk velâyeti ve ev içi şiddet mağduru kadınların korunmalarına ilişkin hükümlerdeki yasal boşluklar giderilmeli;

(e) kadınlara yönelik şiddet davalarında daha etkin olabilmeleri için yargıçlara eğitim verilmeli;

(f) anayasanın 154/200 maddesinde de yer bulan ev içinde şiddete karşı önlemler uyarınca şiddet mağduru kadınlara iyi nitelikte ve devlet destekli yasal yardım sağlanmalı;

(g) çocuklu kadınlar için şiddet unsurunun olmadığı suçlarda, çocuk için de iyi olan ev hapsi ve az güvenli tesisler gibi farklı kapatılma biçimleri uygulanmalı;

(h) toplumsal kapsayıcılık ve dışlanmış toplulukların güçlendirilmesi için kadınların sağlığı, eğitimi, istihdamı ve güvenliğini önceleyen uzun vadeli, toplumsal cinsiyete duyarlı ve sürdürülebilir bir politika izlenmeli;

(i) bu politikaların oluşturulması, geliştirilmesi ve uygulanmasında bu topluluklardan özellikle kadın temsilciler sürece dâhil edilmeli;

(j) İtalyan kökenli olmayan nüfusun yoğun olduğu yerlerde İtalyan olmayan öğrenciler için kaynaştırma okulları açılmalı, her sınıfın %30'u İtalyan kökenli olmayan öğrencilerden oluşmalı ve eğitimlerinin yüksek kalitede devam etmesi sağlanmalı;

(k) emniyete ve adliyeye ulaşmak isteyen göçmen kadınlar gözetimine alınma ya da sınır dışı edilme korkusu yaşamaması diye, genel olarak "güvenlik paketi" üzerinde ve özellikle yasadışı göç suçu için değişiklik yapılmalı;

(l) politik, ekonomik, sosyal, kültürel ve hukuki alanlarda azınlık gruplardan kadınlar da dâhil olmak üzere kadın katılımı artsın diye, anayasa ve diğer hukuki düzenleme ve politikalar tarafından alınan önlemler kamu ve özel sektörde var olan toplumsal cinsiyet eşitsizliğini hedef alarak etkin biçime uygulanmalı;

(m) boş istifa imzalatma, alt seviyelerde pozisyonlar ve maaşlar ile daha da kötü hale gelen kadınların istihdamı önündeki tüm engeller kaldırılmalı; sosyal yardım sistemi kadınların iş gücü piyasasına engelsiz entegre olabilmeleri için güçlendirilmeli;

(n) ebeveyn sorumlulukları ve çocukların korunması için önlemler kapsamında, Sözleşme, yargı sürecinde onaylanmalı ve uygulanmalı; Göçmen İşçilerin ve Aile Üyelerinin Haklarının Korunması Uluslararası Sözleşmesi, çalışanlar için insani çalışma şartları ile ilgili Uluslararası Çalışma Örgütü Sözleşmesi Sayı: 189 (2011); Şiddet Suçu Mağdurlarına Tazminat Avrupa Sözleşmesi ve Kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi.

B. Toplumsal değişiklikler ve farkındalık artırma girişimleri

95. Hükümet ayrıca şunları yapmalıdır:

(a) kadının aile, toplum ve işyerlerindeki rol ve sorumluluklarına ilişkin tipik yaklaşımları yok edecek farkındalık artırma kampanyalar düzenlenmeli;

(b) azınlık gruplardaki kadınlara yönelik toplumun algısını değiştirmek üzere programlar başlatması için Ulusal Irk Ayrımcılığı Ofisi'nin çalışma ve kapasitesi güçlendirilmeli;

(c) genel olarak kadınlara yönelik şiddet ve özellikle azınlık kadınlar için farkındalık artırma amacıyla duyarlılık kampanyaları düzenlemeye devam edilmeli;

(d) kadın hakları ve kadınlara yönelik şiddet için ulusal medyada stereotip kadın ve erkek figürlerinden vazgeçilmesi için medya eğitilmeli ve daha duyarlı hale getirilmelidir.

C. Destek Hizmetler

96. Hükümet ayrıca:

(a) şiddet mağduru kadınlara yardım eden ve onları koruyan sığınma evlerine maddi yardımları da kapsayacak, destek olacak önlemleri almalı;

(b) bu sığınakların uluslararası ve ulusal insan hakları standartlarına uygun çalıştığından ve şiddet mağduru kadınlara sağlanan desteğin uygunluğundan emin olmak için mekanizmalar oluşturmalı;

(c) kadınlara yönelik şiddet üzerine çalışan yargı, polis, psikososyal sağlık ve sağlık alanında çalışanlar arasında koordinasyon ve bilgi alışverişini geliştirmeli;

(d) kadınlara yönelik şiddet üzerine çalışan sivil toplum örgütleri (CSO) ve yükseköğretim kurumlarını tanımalı, teşvik etmeli ve kamu-özel ortaklıkları desteklemelidir.

60. Hükümet dışı organizasyon WAVE'in (*Women against violence Europe*) İtalya hakkındaki bir raporu 2015'te yayımlandı. Davayla ilgili kısmı aşağıdaki gibidir:

“2014'te, ulusal ağın (*Associazione Nazionale Donne in Rete contro la violenza - D.i.R.e.*) bileşeni olan 45 kadın barınağında 681 kadın ve 721 çocuğa barınma olanağı sağlandı.

Ayrıca, siyah ve azınlık düzeyindeki etnik kökenli (BME), göçmen ve iltica etmek isteyen kadınlar için Reggio Emilia, Imola ve Modena şehirlerinde 3 sığınma evi; zorla evlendirilmiş genç yaştaki kadınlar için bir sığınma evi ve insan kaçakçılığı mağdurları için 12 sığınma evi bulunmaktadır.

Kadın Merkezleri

İtalya'da herhangi bir şiddete maruz kalmış kadınlar için ikamet değil ama destek sağlayan 140 kadın merkezi bulunmaktadır; bunların 113 tanesi devlet tarafından işletilmemekte, 19'u devlet tarafından ve 8'i din odaklı vakıflar tarafından işletilmektedir. Tam sayısı bilinmemekle birlikte, siyah ve azınlık etnisitelerden kadınlar ve insan kaçakçılığı mağdurları için de hizmet veren merkezler vardır. Tüm kadın merkezleri danışma, hukuki destek ve sosyal hizmetlere (ikamet, gelir, sağlık) erişim konusunda bilgi vermektedir. Kimi merkezler çocuk ve aile için uzman desteği vermekte ve şiddet mağduru kadınlara yönelik programlar ile birlikte çalışmaktadır.

Kadın Ağları

İtalya'da bir ulusal kadın ağı bulunmaktadır, *Associazione Nazionale Donne in Rete contro la violenza -D.i.R.e.* Kadın sığıma evleri ve şiddet karşıtı merkezlerden oluşan 73 üyesi vardır. 2008'de Roma'da kurulan ağ, halk arasında farkındalık yaratma, lobi faaliyetleri, eğitim, yasal savunuculuk, araştırma ve ağ oluşturma faaliyetlerini yürütmektedir. 2014'te ağ, özel bağışçılardan ve projelerden 66.747 avro ve üyelerinden 20.000 avro para desteği almıştır.

Politika ve Finansman

15 Ekim 2013 tarihinde değişikliklerle 119 sayılı Kanun haline gelen 14 Ağustos 2013 tarih ve 93 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin 1. Kısım 5. maddesi (*Piano di Azione Straordinario contro la violenza sessuale e di genere ai sensi dell'art 5 comma 1 D.L. 14 Agosto 2013 n. 93 convertito con modifiche nella legge del 15 Ottobre 2013 n. 119*) uyarınca cinsel ve toplumsal cinsiyete yönelik şiddete karşı Olağanüstü Eylem Planı, 2015 yılında yürürlüğe girdi ve üç yıllık bir dönemi kapsamaktadır [bkz. yukarıda paragraf 53].

Plan, tecavüz ya da cinsel saldırıya çok sınırlı yer vermekte ve mevcut hizmetlere yeterince finans sağlamamakta ya da hizmet olmayan bölgelere hizmet ulaşturmamaktadır. Planda, zorla ya da erken yaşta evlilik yer almakta ama bunun için alınacak önlemlere yer verilmemektedir. Diğer meseleler için kanun hükmünde sıra dışı önlemlere yer verirken kadınlara yönelik şiddetin ve toplumsal cinsiyet temelli şiddetin yapısal özellikleri ile ilgili önlemlerde yetersiz kalmaktadır. Plandaki önlemler kadın sığınma evleri ve merkezlerini şiddete uğrayan kadınlara uzman desteği olmaları açısından önemli görmemektedir.

Fırsat Eşitliği Departmanı -Bakanlar Kurulu Konseyi- kadınlara yönelik şiddete karşı politikaların uygulanması için koordine merkezi görevi görmektedir. Bu oluşum özellikle bu konuda karar verme yetkisine haiz bir bakan atamadığı için etkili değildir.

İtalya'daki kadınlara yönelik şiddetle mücadele çalışmalarını değerlendirecek yetkili bir ulusal oluşum bulunmamaktadır ve kadın örgütleri de değerlendirme yapmak için pek davet edilmemektedir. Yine de, 2014'te, İtalyan hükümet dışı kadın örgütleri (NGO) koalisyonu (D.i.R.e. de buna dâhildir), Pekin Deklarasyonu ve 2009-2014'ü kapsayan Eylem Platformunun (Platform for Action) çalışmalarını ve kadınlara yönelik şiddetle ilgili ulusal stratejilerinin çalışmalarını değerlendiren bir Gölge Rapor yayınlamışlardır.

2014'te, kadınlara yönelik şiddet ile mücadelede 7 milyon avro devletin etkinlikleri için kullanılırken, devlet destekli olmayan etkinlikler için çok az fon sağlanmıştır; bu oluşumların fonları ile ilgili bütçeleri merkezi olmadığından detaylı bilgi bulunmamaktadır. Kadın örgütlerine devlet yardımı proje tabanlıdır.

Koruma, farkındalık artırma, kampanyalar

Birçok kadın sığınma evi ve merkezi ile birlikte ulusal kadın ağları ve kadına yardım ulusal telefon hattı koruma, farkındalık yaratma ve kampanya çalışmaları yürütmektedir; kadına yardım telefon hattı (1522) dışında hiçbiri 2014 yılında bu etkinlikleri yürütmek için fon almamışlardır.

Eğitim

Kadın barınaklarının ve merkezlerinin birçoğu belirli hedef gruplarla eğitim çalışması sürdürmektedir: polis, adalet çalışanları, kamu görevlileri, sağlık görevlileri, psikologlar, sosyal hizmet görevlileri, eğitim çalışanları, medya ve diğerleri.”

HUKUKİ DEĞERLENDİRME

I. KABUL EDİLEBİLİRLİK HAKKINDA

61. Hükümet kabul edilemezlik konusunda iki itirazda bulundu.

A. Sözleşme'nin 35§1 maddesinde öngörülen altı aylık süreye uyulmadığı iddiası hakkında

62. Hükümet, başvuru sahibinin, şikâyetin soruşturması tamamlandıktan sonra, yani 1 Ağustos 2013'te başvuruda bulunduğu gerekçesiyle, talebin geç kaldığını ileri sürmektedir. Ayrıca, başvuru sahibi şikâyetin dosyalanması konusunda bilgilendirilmek istediğini ifade etmemiştir.

63. Mahkemenin içtihatlarına atıf yaparak (*Varnava vd./Türkiye* [GC], no. 16064/90, 16065/90, 16066/90, 16068/90, 16069/90, 16070/90, 16071/90, 16072/90 ve 16073/90, §156-158, CEDH 2009; ve *Edwards/Birleşik Krallık* (déc.), no. [46477/99](#), 7 Haziran 2001), başvuru sahibi kendisine sunulan tek çarenin etkisiz olduğunu 26 Kasım 2013'te fark

ettiğini belirtmektedir. Bu tarihin, altı aylık sürenin başlangıç noktası olarak kabul edilmesi gerektiğini düşünmektedir.

64. Ev içi kötü muamele soruşturmasının cinayetten hemen sonra yeniden açıldığını ve A.T.'nin 2015 yılında GUP tarafından ve 2016 yılında Temyiz Mahkemesi tarafından cezalandırıldığını eklemektedir.

65. Mahkeme, başvuru sahibinin, A.T. tarafından oğlunun öldürüldüğü ve kendisine yönelik cinayete teşebbüs tarihinden itibaren altı ay içinde başvurduğunu saptamaktadır. Mahkeme, yetkili makamlarca A.T.'nin daha fazla şiddet uygulamaktan alıkonamadığını fark ettikten sonra başvuru sahibinin, iç hukuk düzeninde mevcut hukuk yollarının etkisiz kaldığının bilincine vardığını değerlendirmektedir (Opuz, ag, §112). Dahası, başvuru sahibinin şikâyetinin sadece kısmen sonuçlandığını ve Ağustos 2012 saldırısı sırasında maruz kaldığı ağır bedensel yaralanmadan dolayı A.T.'nin yargıç önüne çıkarıldığını not etmektedir. Ayrıca, ev içi kötü muamele soruşturmasının Kasım 2013'te yeniden açıldığını ve A.T.'nin ağır bedensel yaralamaya sebep vermekten mahkûm edildiğini saptamaktadır.

66. Yukarıda belirtilenler ışığında, Mahkeme, altı aylık sürenin 26 Kasım 2013'ten daha erken başlamış olamayacağını düşünmektedir.

67. Davanın nitelikleri göz önünde bulundurulduğunda, başvuru sahibinin, başvurusunu, Sözleşme'nin 35§1. maddesinde öngörülen altı aylık süre içinde verdiği değerlendirilmiştir. Sonuç olarak, Mahkeme, Hükümetin altı ay kuralına uyulmadığı yönündeki ilk itirazını reddetmiştir.

B. İç hukuk yollarının tüketilmediği iddiası hakkında

68. Hükümet, iç hukuk yollarının tüketilmediğini iki gerekçeye dayanarak ileri sürmektedir. İlk olarak, başvuru sahibinin, cinayet ve cinayete teşebbüs davaları devam etmekteyken başvuru yaptığını belirtmektedir. İkinci olarak, GIP savcısının ev içi şiddet suçunun sonuçlanması talebine başvuru sahibinin itiraz etmediğini ve ayrıca sonuçlanma kararına karşı Yargıtay'a itiraz etmediğini belirtmektedir.

69. Hükümet ayrıca, şikâyetin gerçekleştiği sırada, başvuru sahibinin evini terk etmiş olduğu ve artık A.T. ile birlikte yaşamayacağı gerekçesiyle hukuk yargıcı bunları uygulayamayacak olsa bile, başvuru sahibinin hukuk yargıcından Medeni Kanun'un 342. maddesinde (*bis* ve *ter*) öngörülen koruyucu önlemleri uygulaması talebinde bulunmuş olması gerektiğini iddia etmektedir.

70. Başvuru sahibi Hükümetin argümanlarına karşı çıkmaktadır. Birincisi, 5 Eylül 2012 tarihinde yaptığı suç duyurusunun etkili bir hukuk yolu olmadığını öne sürerek iç hukuk yollarını tüketmiş olduğunu iddia etmektedir. Bu bağlamda, soruşturma savcısı tarafından polise iletilen koruyucu önlemler ve ivedilik talebine rağmen (yukarıda paragraf 21) yedi ay sonra ifadesinin alınabildiğini belirtmektedir. İlk duruşmanın, oğlu öldürüldükten sonra ancak 2014'te gerçekleştiğini belirtmektedir. Ayrıca,

İtalyan makamlarının kendisini koruyamadıklarını ve maruz kaldığı şiddet olayları sonrasında yardım almasını sağlayamadıklarını da eklemektedir.

71. Başvuru sahibi son olarak, şikâyetinin sadece kısmen sonuçlandığını, A.T. tarafından Ağustos 2012'de işlenen ve bedensel yaralanma ile sonuçlanan saldırganlıkla ilgili davada ilk duruşmanın 2014'te gerçekleştiğini ve 26 Kasım 2013'teki olaylardan sonra ev içi şiddet soruşturmasının yeniden açıldığını beyan etmektedir. Şikâyetinin etkili bir çözüm yaratmadığını ve iç hukuk yollarını tüketmiş olduğunu yinelemektedir.

72. A.T.'nin oğlunu öldürmesi ve başvuru sahibini öldürmeye teşebbüsü konusundaki ceza yargılamasının halen sürmekte olması hakkında da başvuru sahibi, talebinin, 2 Haziran 2012'den oğlunun öldürülmesine kadar geçen sürede yetkililerin eylemsizliğiyle ilgili olduğunu ve A.T.'nin cezai sorumluluklarıyla ilgili dava süreci ile ilgili olmadığını belirtmektedir.

73. Savcılık makamının şikâyeti kısmen sonuçlandırma önerisine itiraz etmemesi konusuyla ilgili olarak, başvuru sahibi söz konusu karardan haberdar edilmediğini iddia etmektedir.

74. Mahkeme, mevcut davada iç hukuk yollarının tüketilmesi ile ilgili temel mesele olarak, başvuru sahibinin iç hukuk düzeninde mevcut yasal yolları kullanıp kullanmadığına bakmaktadır. Mahkeme ayrıca, başvurunun asıl amacının, her şeyden önce, başvuru sahibi ve oğluna yönelik şiddet fiillerinin önlenmesi için yetkili makamların özellikle AT'ye karşı cezalandırıcı ya da önleyici nitelikteki uygun önlemler konusunda gerekli özeni gösterip göstermediklerini tespit etmek olduğunu da not etmektedir. Bu iki soru inkâr edilemez bir biçimde bağlantılı olduğundan, Mahkeme, bunları esasa bağlamaya ve Sözleşme'nin 2. ve 3. maddeleri kapsamında incelemeye karar vermiştir (*Opuz*, ag, §116).

75. Yukarıda belirtilenler ışığında Mahkeme, Sözleşme'nin 35§3 maddesi kapsamında, başvurunun açıkça dayanaktan yoksun olmadığını öngörmektedir. Ayrıca, başka herhangi bir kabul edilemezlik gerekçesiyle karşılaşmadığını kabul ederek, başvurunun kabul edilebilir olduğuna karar vermiştir.

II. SÖZLEŞME'NİN 2. VE 3. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

76. Sözleşme'nin 2, 3 ve 8. maddelerine dayanarak, İtalyan yetkililerin atalet içinde ve kayıtsız kalarak, kocasının şiddeti defalarca rapor edilmiş olmasına rağmen, kendi bakış açısına göre, kocasından gelen gerçek ve bilinen tehlikeye karşı oğlunun ve kendisinin yaşamını koruyacak ve diğer ev içi şiddet fiillerini engelleyecek gerekli ve uygun önlemleri almadıklarından şikâyetçi olmuştur. Yetkililer bu nedenle Sözleşme'ye karşı pozitif yükümlülüklerini yerine getirmekte başarısız olmuşlardır.

77. Mahkeme, davadaki olguların hukuki yeterliliğine haiz olarak, başvuranlar ya da hükümetler tarafından kendisine atfedilenle bağlı olduğunu düşünmediğini hatırlatmaktadır. Yargıç hukuku bilir (jura novit curia) ilkesi nedeniyle, Mahkeme, örneğin, tarafların atıfta bulunmadığı bir madde ya da paragraf açısından resmi şikâyetleri incelemiştir. Bir şikâyet, ilişkilendirileceği hukuki basit araç ve argümanlarla değil gerçekte konu ettiği olgularla nitelendirilir (*Aksu/Türkiye* [GC], no. [4149/04](#) ve [41029/04](#), §43, CEDH 2012). Mahkeme, başvuru sahibi tarafından dile getirilen durumları ve şikâyetlerin oluşumunu, Sözleşme'nin 2 ve 3. maddeleri açısından inceleyecektir (benzer bir yaklaşım için, bkz. *E.M./Romanya*, no. [43994/05](#), §51, 30 Ekim 2012; *Valiulienė/Litvanya*, no. [33234/07](#), §87, 26 Mart 2013; ve *M.G./Türkiye*, no. 646/10, §62, 22 Mart 2016).

Bu maddeler:

Madde 2

“1. Herkesin yaşam hakkı yasayla korunur. Yasanın ölüm cezası ile cezalandırdığı bir suçtan dolayı hakkında mahkemece hükmedilen bu cezanın infaz edilmesi dışında, hiç kimsenin yaşamına kasten son verilemez.”

Madde 3

“Hiç kimse işkenceye ya da insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezaya tabi tutulamaz.”

78. Hükümet bu sava karşı çıkmaktadır.

A. Başvuru sahibinin argümanları

79. Başvuru sahibi, kendisinin ve kocası tarafından öldürülen oğlunun hayatının korunması zorunluluğu olan yetkilerin kusurunun Sözleşme'nin 2. maddesini ihlal ettiğini iddia etmektedir. Bu bağlamda, İtalyan makamlarının oğlunun yaşam hakkını korumadığını ve kendisinin maruz kaldığı tekrarlanan şiddet, tehdit ve yaralama fiilleri karşısında ihmalkâr davrandığını öne sürmektedir.

80. İtalyan makamlarının kocasının şiddetine fiilen (*de facto*) izin vermiş olduğunu iddia etmektedir. Haziran 2012'den bu yana şiddet mağduru olduğunu ve A.T.'nin kendisine yönelik şiddet fiillerini işleyebilecek gerçek ve ciddi bir risk olduğunu polis memurlarının bilmeleri gerektiğini öne sürmektedir. Başvuru sahibinin ifadesine göre, kendisini tehdit eden tehlikenin açık belirtileri bulunmaktaydı, ama yetkililer şikâyette bulunduktan hemen sonra gerekli önlemleri almadılar ve onu tek başına ve savunmasız bıraktılar.

81. Dövüldüğünü ve bıçakla tehdit edildiğini belirten 19 Ağustos 2012 tarihli hastane raporuna rağmen, bu durumun ciddiye alınmadığını iddia etmektedir.

82. Başvuru sahibinin gözünde, elindeki tek çare suç duyurusuydu ve o da etkili olmadı. Başvuru sahibi 5 Eylül 2012 tarihinde bir şikâyette bulunduğunu ve Nisan 2013'te ifadesine başvurulduğunu belirtmektedir. Başvuru sahibi, şikâyet başvurusu, duruşmadan ayrıldıktan sonraki yedi ay boyunca hiçbir soruşturma yapılmadığını ve hiçbir tanığın dinlenmediğini eklemektedir. Mart 2013'te savcı, polisten soruşturmanın sürmesini yeniden talep etmek zorunda kalmıştır (yukarıda paragraf 29).

83. Başvuru sahibi yetkililerin eylemsizliğini kınamakta ve şikâyette bulunmasından yedi ay sonra polis tarafından sorgulandığında olaylara dair ifadesini değiştirdiğini söylemektedir. Başvuru sahibine göre, Devletin kendisini korumadığı ve bu yöndeki talebine rağmen kendisi için koruyucu önlemler almayan yetkililer tarafından yalnız bırakıldığı açıktır. Başvuru sahibi ayrıca, Udine belediyesinin, içinde bulunduğu zor durumun farkında olmasına rağmen, şiddet mağduru kadınları koruma derneği tarafından yürütülen merkezde kalışının finansmanını sona erdirerek yardımı geri çevirdiğini de belirtmektedir. Başvuru sahibi, davanın koşulları ve savunmasızlığı göz önünde bulundurulduğunda, yetkililerin müdahalede bulunmuş olmaları gerektiği kanaatindedir.

84. Başvuru sahibi, Mahkeme içtihadına göre, Sözleşmenin 2. maddesi kapsamındaki pozitif yükümlülüklerin, kişilere karşı suç işlemeyi caydırmak ve ihlalleri önlemek, bastırmak ve cezalandırmak üzere tasarlanmış bir uygulama mekanizmasına dayanan somut bir ceza kanununu yürürlükte tutarak yaşam hakkının güvenceye alınmasında öncelikli görevi Devlet'e verdiğini öne sürmektedir. Bunun, bazı durumlarda, bir başkasının suç fiilleri ile tehdit edilen bireyi korumak için uygulamada önleyici tedbirleri almak üzere yetkililere pozitif bir yükümlülük getirmesi anlamına da gelebileceğini öngörmektedir (*Osman/Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1998, §115, *Dava ve kararlar derlemesi* 1998-VIII, *Kontrová/Slovakya*, no. 7510/04, §49, 31 Mayıs 2007 içinde atıf yapılan). Bu durumda, İtalyan Devletinin, kendisinin ve oğlunun hayatını korumak için gerekli önlemleri almadığı sonucuna varmaktadır.

85. Mahkeme'nin içtihadına (*Opuz*, ag, §159) istinaden başvuru sahibi, insanlık dışı ve onur kırıcı muamelenin kurbanı olmaktan şikâyetçidir. Eylül 2012'de destekleyici bir tıbbi dosyayla şikâyette bulunduğunu ve yedi ay boyunca yetkililerin onu korumak için hiçbir şey yapmadığını yinelemektedir. Bu arada, kocasının birlikte yaşamak üzere dönmesi konusunda kendisini ikna etmeyi başardığını da eklemektedir.

86. Sonuç olarak, başvuru sahibi, Devletin, Sözleşme'nin 2 ve 3. maddeleri kapsamındaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirmediğini düşünmektedir.

B. Hükümetin argümanları

87. Mahkeme içtihadından çıkarılan ilkeleri belirttikten sonra Hükümet, Sözleşme kapsamında, yaşama yönelik tüm tehditlerin gerçekleşmesini önlemek üzere yetkililerin somut önlemler almasının zorunlu kılınmadığını belirtmektedir (*Opuz*, ag, §129). Dahası, belirli bir bireyin hayatının, üçüncü bir tarafın suç teşkil eden eylemleri nedeniyle gerçek ve acil bir şekilde tehdit altında olduğunu ve bu riski kuşkusuz azaltacak olan, makul bir bakış açısıyla, yetkileri dâhilinde önlemler alınmadığını yetkili makamların bildiği ya da bilmesi gerektiğinin tespit edilmesi gerektiğini öne sürmektedir.

88. Dahası, Hükümet, işbu davanın *Opuz* (esas ag) davasından ayrı değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmektedir. Bu davada, yetkililerin, başvuru sahibi ve oğlunun hayatlarına yönelik yakın bir tehlikenin somut bir kanıtı olmadığı gerekçesiyle, ölüm tehlikesi altında olduklarını bilmediği ve bilemeyeceği görüşünü savunmaktadır. 2012 Haziran ve Ağustos aylarındaki iki şiddet vakasından sonra başvuru sahibinin mağdurlar için bir yardım merkezinde barındığını ve ardından kendisine ekonomik bağımsızlık sağlayan bir iş bulduğunu belirtmektedir. Hükümete göre, Haziran ve Ağustos 2012'de ortaya çıkan iki olay, muhtemel basit aile içi çatışma olduğunu düşündürmüştü. Hükümet, yasaklanmış silah bulundurmaktan A.T.'nin ifadesini alarak ve kötü muamele ve cezai şikayet başvurusunu gerektiren bedensel yaralanmalar konusunda soruşturma başlatarak yapabileceği her şeyi yaptığını düşünmektedir.

89. Hükümet aynı biçimde, başvuru sahibinin barınmakta olduğu merkezi terk ettiğini, Nisan 2013'te polis tarafından ifadesi alındığında önceki ifadesini değiştirdiğini belirtmektedir. Yetkililerin, dosyayı aile içi kötü muamele olarak işleme sokmadan önce, başvuru sahibini anlattığı olguların doğruluğunu, bu tipte başka olaylar olup olmadığını ve başvuru sahibinin ilk ifadesini değiştirmesine yol açacak kırılmalı bir durumda olup olmadığını doğruladıklarını belirtmektedir. Hükümete göre, başvuru sahibi başka olay olmadığını ve A.T.'nin sakin olduğunu bildirmişti.

90. Bu durumda, Hükümet, yetkililerin müdahalesinin Sözleşmenin 8. maddesine aykırı olacağı yargısına varmaktadır.

91. Hükümete göre, başvuru sahibinin şikâyeti ile ifadesinin alınması arasında geçen süre, başvuru sahibinin A.T.'nin şiddetine maruz kalması sonucunu doğurmadı. Hükümet ayrıca, başka hiçbir müdahale talebinin ulaşmadığını ve başka hiçbir gerçek ve acil somut şiddet işaretinin bulunmadığını belirtmektedir. Hükümet, belirtilen olgular temelinde yetkililerin A.T.'yi takibe almamaya karar verdiklerini eklemektedir.

92. Hükümet, başvuru sahibinin istismar ya da şiddetten sürekli bir biçimde yakınma göstermediğini ve saldırıya uğrama korkusuyla yaşamadığını ileri sürmektedir. Öte yandan, Nisan 2013'te başvuru sahibinin polis ifadesi sırasında artık şiddete uğramadığını doğruladığını belirtmektedir.

93. Bu nedenle, Hükümet, başvuru sahibi tarafından iddia edilen şiddet fiillerinin insanlık dışı ve aşağılayıcı olarak tanımlanamayacaklarını öne sürmektedir.

94. Usul açısından, Hükümet, Sözleşme kapsamındaki pozitif yükümlülüklerini yerine getirdiğini düşünmektedir. Soruşturmayı takiben, başvuru sahibi ifadesini değiştirmişken, savcılığın şikâyet dosyasının tamamlanmasını talep etmek zorunda kaldığını belirtmektedir. Hükümet zaten bedensel yaralama suçu kovuşturmasının sürdürüldüğünü ve A.T.'nin 1 Ekim 2015'te 2.000 avro tazminat ödemeye mahkûm edildiğini eklemektedir.

C. Mahkemenin Bulguları

1. Uygulanabilir İlkeler

95. Mahkeme, şikâyetleri, Sözleşmenin 2 ve 3. maddeleri açısından, bu hükümlerin her birinden çıkarılan, konuyla ilgili köklü ortak ilkeler ve diğerleri yanında özellikle *Natchova vd./Bulgaristan* ([GC], no. [43577/98](#) ve [43579/98](#), §§110 ve 112-113, CEDH 2005-VII) ve *Ramsahai vd./Hollanda* ([GC], n° [52391/99](#), §§324-325, CEDH 2007-II) davaları kararları ışığında inceleyecektir.

96. Mahkeme, Sözleşme'nin konu ve amacının, insan varlığının korunması için bir araç olarak, hükümlerinin gerekliliklerini somut ve etkili kılan bir biçimde anlamak ve uygulamak olduğunu akılda tutarak, 2 ve 3. maddelerin yorumlanmak zorunda olduğunu açıkça belirtmiştir.

97. Mahkeme, Sözleşmenin 2 ve 3. maddelerinin, Avrupa Konseyi'ni oluşturan demokratik toplumların temel değerlerinden birini somutlaştıran en önemli maddelerden biri olarak kabul edilmesi gerektiğini hatırlatır (*Soering/Birleşik Krallık*, 7 Temmuz 1989 kararı, seri A no. 161, p. 34, §88). Sözleşmenin diğer hükümlerinin aksine, mutlak terimlerle ifade edilir, istisnalar ve sınırlamalar getirilmez ve Sözleşme'nin 15. maddesi uyarınca herhangi bir muafiyet uygulanamaz (*Pretty/Birleşik Krallık*, no. 2346/02, §49, CEDH 2002-III).

98. Mahkeme aynı biçimde, *Opuz* davası (anılan esas karar, §159, orada atıfta bulunulan hukuksal referanslar) örneğinde olduğu gibi ev içi şiddet hakkındaki içtihadından ortaya çıkan genel ilkeleri de hatırlatmaktadır.

99. Bu konuda, -ev içi şiddetin kurbanı olan- çocuklar ve diğer korunmaya muhtaç kişilerin, özellikle Devlet korumasına hakları olduğunu, bu korumanın kişi bütünlüğünü ciddi hasarlardan koruyacak etkili önlemler biçiminde olması gerektiğini yinelemektedir (*Opuz*, ag, §159). Mahkeme yine, Sözleşme'nin 2. maddesinin ilk cümlesinde belirtilen pozitif yükümlülüklerin aynı zamanda, Devletin, bir bireyin öldürülme sebebini tespit etmeyi ve suçluları cezalandırmayı olanaklı kılan, etkili ve bağımsız bir yargı sistemi kurma yükümlülüğüne işaret ettiğini hatırlatmaktadır.

Böyle bir soruşturmanın asıl amacı, yaşam hakkını koruyan iç hukuk hükümlerinin etkin bir biçimde uygulanmasını sağlamak ve Devlet görevlilerini ya da yetkililerini, tutumları ve sorumlulukları altında meydana gelen ölümler hakkında suçlamaktır. Bu bağlamda zımnem bir hızlı kavrayış ve makul bir çabukluk gerekliliği bulunmaktadır (*idem*, §§150-151).

100. Mahkeme ayrıca, yetkililere yüklenmiş olan pozitif yükümlülüklerin -bazı durumlarda Sözleşmenin 2 ya da 3. maddesi uyarınca ve bazı durumlarda da tek başına ya da 3. madde ile bağlantılı olarak 8. madde uyarınca- bireyler tarafından işlenebilecek şiddet fiillerine karşı koruma sağlayan uygun bir yasal çerçeve yürürlüğe sokmak ve uygulamak için bir görev içerebileceğini de belirtmiştir (bkz. diğerleri yanında, *Bevacqua ve S./Bulgaristan*, no. [71127/01](#), §65, 12 Haziran 2008; *Sandra Janković/Hırvatistan*, no. [38478/05](#), §45, 5 Mart 2009; *A./Hırvatistan*, no. [55164/08](#), §60, 14 Ekim 2010; *Dorđević/Hırvatistan*, no. [41526/10](#), §§141-143, CEDH 2012; *M. ve M./Hırvatistan*, no. 10161/13, §136, CEDH 2015, özetler).

101. Yine, iyi tanımlanmış bazı koşullarda, madde 2, yaşamı bir başkasının suç eylemleri tarafından tehdit edilen bireyi korumak için önceden pratik önlemler alma pozitif yükümlülüğünü yetkililere verebilir (*Osman/Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1998, §115, *Derleme* 1998-VIII; *Branko Tomašić vd./Hırvatistan*, no. [46598/06](#), §50, 15 Ocak 2009; ve *Opuz*, ag §128; *Mahmut Kaya/Türkiye*, no. [22535/93](#), §85, CEDH 2000-III, *Kılıç/Türkiye*, no. [22492/93](#), §62, CEDH 2000-III).

Pozitif yükümlülüğün kapsamını, polisin çağdaş toplumlarda görevlerini yerine getirme zorlukları, insan davranışının öngörülemezliği ve öncelikler ve kaynaklar açısından yapılacak operasyonel tercihler göz önüne alındığında, yetkililere sürdürülemez ya da aşırı bir yük getirmeyecek biçimde yorumlamak gerekir. Bundan dolayı, Sözleşme kapsamında, yaşamı hedef alan herhangi bir tehdit, yetkilileri, gerçekleşmesini engelleyecek somut önlemleri almak zorunda bırakmaz. Pozitif bir yükümlülük olması için, yetkililerin, belirli bir bireyin yaşamının gerçek ve acil bir biçimde bir başkasının suç eylemleri tarafından tehdit edildiğini bildiği ya da bilmesi gerektiği ve güçleri kapsamında, bu riski kesinlikle azaltacak makul ölçülerdeki önlemleri almadıkları tespit edilmelidir (*Keenan/Birleşik Krallık*, no. [27229/95](#), §§89-90, CEDH 2001-III, *Gongadze/Ukrayna*, no. [34056/02](#), §165, CEDH 2005-XI; ve *Opuz* ag, §129-130). İlgili diğer bir husus da, polisin suçu durdurmak ve önlemek için ceza soruşturmasının kapsamını ve suçluyu adalete teslim etmesini meşru bir şekilde sınırlayan yasal kanallara ve Sözleşmenin 5 ve 8. maddelerinde yer verilen güvenceler de dâhil olmak üzere diğer güvencelere tam saygı duyarak gücünü kullanmasını sağlama gereğidir (*Osman*, ag, §116 ve *Opuz*, ag, §129).

102. Mahkeme, Sözleşmenin 3. maddesiyle birlikte 1. maddesinin, yüksek sözleşmecî taraflara, kendi yetki alanlarındaki herkesin Sözleşme tarafından sağlanan hak ve özgürlüklerden yararlanmalarını sağlama, hiç

kimsenin, bir başkası tarafından bile olsa, işkence ya da insanlık dışı ya da aşağılayıcı muamele ya da cezaya çarptırılmasını engelleme konusunda gerekli önlemleri alma yükümlülüğünü verdiğini hatırlatmaktadır.

103. Böyleyken, ulusal makamların yerine kendini ikame etmek ve onların adına Sözleşmenin 3. maddesinin yüklediği pozitif yükümlülükleri güvenceye alan geniş kapsamlı uygun önlemler arasından seçim yapmak Mahkemenin görev alanı içinde değildir (*Đorđević*, ag, §165). Dahası, Sözleşmenin 19. maddesi ve bunun amacının, hakları teorik ya da göz boyayıcı değil ama somut ve etkili biçimde güvenceye almak olduğuna işaret eden ilke uyarınca Mahkeme, Devletlerin kendi yargı alanlarındaki kişilerin haklarını koruma yükümlülüklerini tam olarak yerine getirip getirmediğini gözetmelidir (*Sandra Janković*, ag, §46 ve *Hajduová/Slovakya*, no. [2660/03](#), §47, 30 Kasım 2010). Yetkililerin yanıtının yeterliliği sorunu, Sözleşme kapsamında bir sorun oluşturabilir (*Bevacqua et S.*, ag, §79).

104. Bireyin bedensel bütünlüğünü koruma pozitif yükümlülüğü, yalnızca Devlet birimleri tarafından uygulanan kötü muamele vakaları ile sınırlı tutulamayacak cezai soruşturma etkinliği ile ilgili sorunlara uzanmaktadır (*M.C./Bulgaristan*, no. [39272/98](#), §151, CEDH 2003-XII).

105. Pozitif yükümlülüğün bu özelliği, mutlaka bir mahkûmiyet gerektirmez ama Sözleşmenin 3. maddesi ile güvenceye alınan hakların korunmasını sağlamak için yasaların, özellikle de ceza yasalarının etkin uygulanmasını gerektirir (*M.G./Türkiye*, ag, §80).

106. Soruşturma zorunluluğunda, makul bir hızlı kavrayış ve çabukluk şartı zımnen bulunmaktadır. İç hukukta öngörülen koruma mekanizmaları pratikte, hedefledikleri somut durumların derinlemesine incelemesini makul bir süre içinde sonuçlandıracak biçimde işlemelidir (*Opuz*, ag, §§150-151). Gerçekten, Sözleşmenin 3. maddesi uyarınca, iç hukukta öngörülen koruma mekanizmaları yalnızca teoride mevcutsa, Devletin yükümlülüğünü yerine getirdiği söylenemez: Pratikte etkin biçimde işlemleri, olayın derhal ve gereksiz bir gecikme olmaksızın inceleme konusu yapılması zorunludur.

2. Yukarıdaki ilkelerin mevcut davaya uygulanması

a) Madde 2 ile ilgili olarak

107. Mahkeme öncelikle, Sözleşmenin 2. maddesinin, başvuru sahibinin oğlunun ölümüyle sonuçlanan duruma hiç şüphesiz uygulanacağına kanaat getirmektedir.

108. Mahkeme ardından, davada, başvuru sahibine karşı kullanılan gücün nihayetinde öldürücü olmadığını belirtmektedir. Ancak, bu saptama, 2. madde çerçevesindeki şikâyetlerin incelenmesini dışarıda bırakmamaktadır ki bütün olarak ele alındığında, metin, yalnızca kasıtlı cinayetleri değil aynı zamanda istemsizce de olsa ölüme yol açabilecek kuvvet kullanmanın mümkün olduğu durumları da hedeflemektedir (*Makaratzis/Yunanistan*

[GC], no. [50385/99](#), §§49-55, CEDH 2004-XI). Gerçekten, Sözleşmenin 2§1 maddesinin ilk cümlesi, Devleti, yalnızca kasıtlı ve düzensiz bir biçimde ölüme neden olmaktan kaçınmak değil aynı zamanda kendi yetki alanındaki kişilerin yaşamını korumak için gerekli önlemleri almak zorunda da bırakmaktadır (*L.C.B./Birleşik Krallık*, 9 Haziran 1998, §36, *Dava ve kararlar derlemesi* 1998-III).

109. Yine, yaşam hakkının korunmasına ilişkin Devletin pozitif yükümlülükleri söz konusu olduğunda, hem kolluk kuvvetleri tarafından ölümcül güç kullanımını hem de yetkililerin üçüncü taraflardan kaynaklanan muhtemel tehlikeleri önlemek için koruyucu önlemler almasında eksiklikler olabileceğini akılda tutmak gerekir (bkz. örneğin, *Osman/Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1998, §§115-122, *Derleme* 1998-VIII).

110. Mahkeme, başvuru sahibinin, yaralanmasının ardından hayatta kalmasına rağmen doğası gereği hayatını tehlikeye atan bir fiilin kurbanı olduğunu değerlendirmektedir (bkz. *Camekan/Türkiye*, no. [54241/08](#), §38, 28 Ocak 2014). Dolayısıyla davada başvuru sahibi adına Sözleşmenin 2. maddesi aynı biçimde uygulanır.

111. Mahkeme, davanın ayrıntılarına dönerek, 2012 Haziran ve Ağustos aylarında maruz kaldığı şiddet fiillerinin ardından başvuru sahibinin 5 Eylül 2012’de A.T. tarafından maruz bırakıldığı şiddeti bildirdiği bir suç duyurusunda bulunduğunu not etmektedir (yukarıda paragraf 21). Başvuru sahibinin şikâyetine, saldırının ardından hazırlanan ve bedensel yaralanmalarını anlatan bir sağlık raporunu da eklediğini saptamaktadır (yukarıda paragraf 16). Bu vesileyle, başvuru sahibi kendisinin ve kızının yaşamlarından duyduğu endişeyi dile getirerek koruma önlemleri talep etti. Bundan dolayı yetkili birimlerin tutumlarını bu tarihten başlayarak değerlendirmek uygundur.

112. Mahkeme, A.T. hakkında aile içi kötü muamele, bedensel yaralama ve tehdit suçlarından adli soruşturma başlatıldığını not eder. Polis, başvuru sahibinin şikâyetini 9 Ekim 2012’de savcılığa ilettili. 15 Ekim 2012’de, savcılık, başvuru sahibinin talep ettiği koruma önlemleri konusunda, acil olmak kaydıyla soruşturma önlemleri emretti. Özel olarak polisten kızı da dâhil olmak üzere tanık olup olmadığını doğrulamasını istedi. Mahkeme, bu arada, başvuru sahibinin, bir dernek dolayısıyla, üç ay boyunca kalacağı, şiddet mağduru kadınlar için bir merkeze sığınmış olduğunu not etmektedir.

113. Mahkeme, hiçbir koruma kararı verilmediğini, savcılığın talebini Mart 2013’te durumun aciliyetine dikkat çekerek polise tekrar iletildiğini ve başvuru sahibinin ifadesinin ancak Nisan 2013’te alındığını not etmektedir.

114. Gerçekten, ev içi şiddet bağlamında, her ne kadar koruma önlemleri ilkesel olarak tehlike durumunun olabildiğince üstesinden gelmek üzere tasarlanırsa da, Mahkeme, başvuru sahibinin ifadesine 7 ay sonra başvurulduğunu saptamaktadır. Böyle bir gecikme, başvuru sahibini, durumun gerektirdiği acil korumadan yalnızca mahrum bırakabilir. Hiç kuşkusuz, Hükümetin de belirttiği gibi, söz konusu dönemde, başvuru sahibi

A.T.'nin yeni fiziksel şiddetine maruz kalmamıştır. Böyleyken, Mahkeme, başvuru sahibinin merkezde kalırken, A.T. tarafından telefonla taciz edilirken, yaşadığı korku duygusunun görmezden gelinemeyeceğini öngörmektedir.

115. Mahkeme için, başvuru sahibinin içinde bulunduğu güvensizlik ve özel olarak moral, bedensel ve maddi savunmasızlık durumunu dikkate almak ve kendisine uygun bir gözetim sağlayarak durumu doğru değerlendirmek ulusal makamların sorumluluğundaydı. Buradaki durum böyle değildi.

116. Yedi ay sonra, Nisan 2013'te, yetkililerin dosyayı kısmen sonuçlandırmasına yol açan başvuru sahibinin ifadesini değiştirmesi olgusu doğruysa bile Mahkeme, başvuru sahibinde ağır bedensel yaralanmalar konusundaki soruşturmanın o tarihte hala sürmekte olduğunu not etmektedir. Bunu yaparak, yetkililer, olması muhtemel daha fazla saldırı riski de dâhil olmak üzere başvuru sahibinin maruz kaldığı riskler hakkında hiçbir değerlendirme yapmadılar.

117. Yukarıdakilerin ışığında, Mahkeme, başvuru sahibinin şikâyet başvurusundan sonra hızlı davranmayarak, A.T.'nin karısına ve ailesine yönelik şiddet fiillerini tekrarlamasına elverişli bir cezasızlık bağlamı yaratarak ulusal makamların söz konusu şikâyeti etkisiz bıraktıklarını öngörmektedir (*Halime Kılıç/Türkiye*, no. 63034/11, §99, 28 Haziran 2016).

118. Hükümetin, başvuru sahibi ve oğlunun yaşamına yönelik yakın bir tehlikenin somut kanıtı olmadığı üzerinden ilerlemesine karşın Mahkeme, yetkililerin A.T.'nin bu konuda yarattığı risklerin değerlendirmesini yaptıklarını tespit etmemektedir.

119. Mahkeme, yukarıda (paragraf 117) belirtilen cezasızlık bağlamının, gerçekten, 25 Kasım 2013 gecesinin trajik olaylarıyla zirveye çıktığını not etmektedir. Mahkeme bu konuda, kolluk kuvvetlerinin o gece boyunca iki kez müdahale ettiğini saptamaktadır. İlgili tarafından aranan polisler önce yatak odasının kapısının kırık ve zeminin alkol şişeleriyle dolu olduğunu gördüler. Başvuru sahibi, kocasının içki içtiğini, doktora ihtiyacı olabileceğini tahmin ettiği için onları aramaya karar verdiğini, geçmişte kocası hakkında şikâyette bulunmuş olduğunu, ama sonra suçlamalarını değiştirdiğini söyledi. Çiftin oğlu, babasının kendisine şiddet uygulamadığını beyan etti. Nihayet, ne başvuru sahibi ne de oğlu şiddete uğramış gibi görünmüyorlardı. A.T. sarhoş halde hastaneye götürüldü ama hemen ardından bir oyun salonuna gitmek için ayrıldı.

Polis, aynı gece sokakta kimlik kontrolü sırasında A.T.'yi ikinci kez sorgulamıştır. Polis tutanağına göre, A.T. sarhoştur, dengede durmakta güçlük çekiyordu ve ifadesi alındıktan sonra gitmesine izin verildi.

120. Mahkeme, her ne kadar A.T.'nin karısına yönelik şiddet fiilleri kolluk kuvvetleri tarafından bilinse de, başvuru sahibinde ağır bedensel yaralanmalar konusundaki soruşturma o tarihte hala sürmekte olsa da (bkz. yukarıda paragraf 35), bu anlardan hiçbirinde başvuru sahibine, durumun

ciddiyetine uygun bir koruma sağlamak için yetkililerin hiçbir özel önlem uygulamadıklarını not etmektedir.

121. Mahkeme, yetkililer farklı bir tutum sergilemiş olsalardı diye olayların başlangıcı hakkında spekülasyon yapamaz. Ancak, olayların gidişatını değiştirmek ya da sebep olduğu zararı hafifletmek için gerçek bir şansa sahip olabilecek makul önlemlerin uygulanmamasının, Devletin sorumluluğu üstlenmesi için yeterli olduğunu hatırlatmaktadır (*E. vd./ Birleşik Krallık*, no. [33218/96](#), §99, 26 Kasım 2002; *Opuz*, ag §136; *Bljakaj vd./Hırvatistan*, no. 74448/12, §124, 18 Eylül 2014).

122. Mahkemenin gözünde, ev içi şiddetin özel bağlamını dikkate alarak gerçek ve acil bir tehdit riski (bkz. yukarıda paragraf 99) değerlendirilmiş olmalıydı. Bu tür durumlarda, yalnızca toplumun genel olarak korunmasını güvenceye alma yükümlülüğü değil (*Mastromatteo/İtalya* [GC], no. 37703/97, §69, CEDH 2002-VIII; *Maiorano vd./İtalya*, no. 28634/06, §111, 15 Aralık 2009; *Choreftakis ve Choreftaki/Yunanistan*, no. 46846/08, §50, 17 Ocak 2012; *Bljakaj*, ag §121) aynı zamanda özellikle aile biriminde zamana yayılan tekrarlayan şiddet olayları olgusunu da hesaba katmak gerekmektedir. Bu bağlamda, Mahkeme kolluk kuvvetlerinin 25 Kasım 2013 gecesi iki olaya müdahale etmiş olmaları gerektiğini yinelemektedir: ilk önce dairenin dağılmış olduğunu saptadılar ve daha sonra sarhoş durumda bulunan A.T.'nin ifadesini alarak götürdüler. Aynı zamanda kolluk kuvvetlerinin, A.T.'nin önceki vukuatlarını eş zamanlı olarak kontrol etmesi olasılığını da göz önünde bulundurarak Mahkeme, başvuru sahibinin kocasının yakın bir gerçekleşme olasılığı görmezden gelinemeyecek gerçek bir tehdit oluşturduğunu kolluk kuvvetlerinin bilmesi gerektiğini düşünmektedir. Böylece Mahkeme, yetkili makamların, güçleri çerçevesinde, makul bir bakış açısından, başvuru sahibi ve oğlunun yaşamları için gerçek bir riskin somutlaşmasını geciktirecek hatta engelleyecek önlemleri almadığına karar vermiştir.

123. Mahkeme, ev içi şiddet olaylarında, saldırganın haklarının, kurbanın yaşam ve bedensel ve zihinsel bütünlük haklarına üstün olamayacağını hatırlatmaktadır (*Opuz*, ag, §147). Dahası, Devlet, yaşamı tehdit altında olan bireyi korumak için gerekli pratik önlemleri etkili biçimde uygulamak pozitif yükümlülüğündedir.

124. Bu şartlarda, Mahkeme, yetkililerin gerekli özeni göstermek konusunda başarısız oldukları sonucuna varmaktadır. Bundan dolayı, Sözleşmenin 2. maddesine göre başvuru sahibi ve oğlunun yaşam haklarını korumak pozitif yükümlülüğünü yerine getirmediklerini öngörmektedir.

125. Yukarıdakilerin ışığında Mahkeme, yukarıda saptanan eksikliklerin dava koşullarında başvuru sahibinin suç duyurusunu işlevsiz kıldığını öngörmektedir. Bundan dolayı, Mahkeme, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediği yönündeki itirazını (yukarıda paragraf 68) reddetmekte ve Sözleşmenin 2. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmektedir.

b) Madde 3 ile ilgili olarak

126. Mahkeme, başvuru sahibinin, Devlet korumasına hakları olan “savunmasız kişiler” kategorisinde kabul edilmesi gerektiğini öngörmektedir (*A./Birleşik Krallık*, 23 Eylül 1998, §22, *Derleme* 1998-VI). Bu konuda, başvuru sahibinin geçmişte yaşadığı şiddeti dikkate almaktadır. Ayrıca bedensel yaralanmalar ve psikolojik baskılar biçiminde görülen ilgiliye yönelik şiddetin, Sözleşmenin 3. maddesi uyarınca kötü muamele olarak nitelendirilmek için yeteri kadar ağır olduğunu da belirtmektedir. Bundan dolayı, yerel yetkililerin, bu maddedeki gereklilikleri yerine getirecek biçimde davranıp davranmadıklarını saptamak uygun olacaktır.

127. Mahkeme, Sözleşmenin 2. maddesi açısından (yukarıda paragraf 117), başvuru sahibinin şikâyetinin ardından ulusal makamların hızlı davranmayarak, A.T.’nin karısına ve ailesine yönelik şiddet fiillerinin tekrarlanması için elverişli bir cezasızlık bağlamı yaratarak, söz konusu şikâyetin etkililiğini ortadan kaldırdığını saptamaktadır. Aynı zamanda 2012 Ağustos ayındaki olayın ardından, ağır bedensel yaralama suçundan 1 Ekim 2015’te A.T.’nin mahkûm edildiğini, bu arada, oğlunu öldürüp karısını öldürmeye teşebbüs ettiğini, Udine ön duruşma yargıçısı (“GUP”) tarafından 8 Ocak 2015’te bu suçlardan ve başvuru sahibi ile kızına yönelik kötü muameleden ömür boyu hapis cezasına çarptırıldığını da not etmektedir. Başvuru sahibi ve çocuklarının bir şiddet ortamında yaşadıkları aşikârdır (yukarıda paragraf 47).

128. Mahkeme, geçen zamanın, soruşturmayı engelleme ve aynı zamanda sonuca ulaşma şansını kalıcı olarak tehlikeye atma anlamına geldiğini de bu noktada hatırlatmaktadır (*M.B./Romanya*, no. [43982/06](#), §64, 3 Kasım 2011). Mahkeme yine hatırlatmaktadır ki zamanın geçişi kaçınılmaz olarak eldeki kanıtların miktar ve niteliğini azaltır ve ayrıca özen eksikliğinin görülmesi soruşturmaların iyi niyetle sürdürüldüğü konusunda şüphe yaratır ve şikâyet edenlerin yaşamakta olduğu sıkıntının sürmesi anlamına gelir (*Paul ve Audrey Edwards/Birleşik Krallık*, no. [46477/99](#), §86, CEDH 2002-II).

129. Mahkeme, ev içi şiddet şikâyetlerini ele almak için gereken özel dikkat konusunda tekrar ısrar etmekte ve İstanbul Sözleşmesinin giriş kısmında tanımlanan (yukarıda paragraf 58) ev içi şiddet olgularının özelliklerinin, iç hukuk prosedüründe dikkate alınmak zorunda olduğunu öngörmektedir.

Bu anlamda Mahkeme, İstanbul Sözleşmesinin taraf Devletlere, “bu Sözleşme kapsamındaki her türlü şiddet olayı ile ilgili soruşturma ve yasal işlemlerin, bir yandan cezai işlemlerin tüm safhalarında mağdurun hakları dikkate alınırken, gereksiz bir gecikme olmaksızın sürdürülmesini temin etmek üzere gerekli yasal ve diğer tedbirleri” alma yükümlülüğü verdiğinin altını çizmektedir (*ç.n. madde 49*).

130. Bu konuda, Mahkeme aynı zamanda, kadınlara yönelik şiddet davalarının adli süreçlerinde, en kısa zamanda, mağdurun içinde bulunduğu

güvensizlik ve özel olarak moral, bedensel ve/veya maddi savunmasızlık durumunu dikkate almak ve durumu doğru değerlendirmek sorumluluğunun ulusal makamlara ait olduğunu öngörmektedir. Bu davada, ceza yargılamasının başlamasından önce yeterince uzun bir süre -yedi ay-boyunca yetkililerin etkisiz kalması hiçbir biçimde açıklanamamaktadır. Aynı biçimde, ağır bedensel yaralanma konusunda başvuru sahibinin şikâyetinin ardından başlayan ceza yargılamasının üç yıl sürmesi ve 1 Ekim 2015'te sona ermesi de açıklanamamaktadır.

131. Davadaki bulgular ışığında Mahkeme, bu davada yerel yetkililerin ceza kovuşturmasını yürütme biçiminin de bu yargısal pasifliğe aynı biçimde katkıda bulunduğunu ve Sözleşmenin 3. maddesinin gerekliliklerini yerine getirmede başarısız olduğunu öngörmektedir.

132. Sözleşmenin 3. maddesine dayalı şikâyet konusunda, Hükümete göre, telafi etmek üzere temyize başvurmanın bu davada etkili olmadığını öngören Mahkeme, iç hukuk yollarının tüketilmediği itirazını (yukarıda paragraf 68) reddetmekte ve Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edildiğine hükmetmektedir.

III. SÖZLEŞME'NİN 2. VE 3. MADDELERİYLE BİRLİKTE 14. MADDESİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

133. Sözleşme'nin 2. maddesiyle birlikte 14. maddesine dayanarak, başvuru sahibi, İtalyan yetkililerin ihmallerinin bir yandan kadın olarak maruz kaldığı ayrımcılığı, öte yandan ev içi şiddete karşı mücadelede iç hukuk aygıtının uygun olmadığını kanıtladığını ileri sürmektedir.

Sözleşme'nin 14. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“(…) Sözleşme’de tanınan hak ve özgürlüklerden yararlanma, cinsiyet, ırk, renk, dil, din, siyasi ya da diğer kanaatler, ulusal ya da sosyal köken, ulusal bir azınlığa aidiyet, servet, doğum başta olmak üzere herhangi başka bir duruma dayalı hiçbir ayrımcılık gözetilmeksizin sağlanmalıdır.”

A. Tarafların savları

134. Başvuru sahibi davada kendine göre tüm ilgili iç ve uluslararası hukuka atıfta bulunmakta ve İtalya’da kadınlar ve erkekler arasındaki ailede, işte ve toplumda yer etmiş rol ve sorumluluk paylaşımıyla ilgili basmakalıp tutumların ortadan kaldırılmasını talep eden BM özel raportörünün çıkarımlarına başvurmaktadır.

135. Başvuru sahibi, yeterli bir yasal korumadan faydalanmadığını ve ev içi şiddet mağduru olduğu yönündeki iddialarına yetkililerin yeterli yanıt vermediğini öne sürmektedir. Bunun cinsiyete dayalı ayrımcı bir tutum olarak değerlendirilmesi gerektiğini öne sürmektedir.

136. *T.M. ve C.M./Moldova Cumhuriyeti* (no. 26608/11, §49 ve §62, 28 Ocak 2014) davasında, Sözleşmenin 3. maddesiyle birlikte 14. maddesi

açısından Mahkemenin verdiği karara atıfta bulunarak başvuru sahibi, Mahkemenin, 14. maddenin ihlal edildiğine karar vermesini talep etmektedir.

137. Hükümet davada, cinsiyete dayalı bir ayrımcılık olmadığını düşünmektedir. Hükümete göre, ayrıca, ceza yargılaması ya da idari ya da adli uygulama dolayısıyla kurumsallaşmış bir ayrımcılığın bulunduğu tezi ciddi bir inceleme ile geçersiz kılınacaktır.

138. Hükümet, Yüksek Yargı Kurulunun, ev içi şiddet vakalarına etkili bir biçimde yanıt verebilmek için 11 Şubat 2009 ve 18 Mart 2014'te yargı makamlarının başkanlarından bu konuda örgütlenme ve uzmanlaşmalarını talep eden iki karar aldığını da belirtmektedir.

139. Dahası, iç hukukun bu şiddet fiillerine sağlam bir yanıt öngördüğünü de eklemektedir: bu konuda, taciz (*stalking*) suçuyla ilgili yasa (yukarıda paragraf 54) kadınlara yönelik şiddetle mücadele için yükümlülükleri içermektedir.

B. Mahkemenin Takdiri

1. Kabul edilebilirlik hakkında

140. Mahkeme, bu şikâyetin yerel yargı mercileri tarafından hiç de böyle görülmediğini vurgularken, davanın koşulları açısından yukarıda incelenenlere son derece bağlı olduğunu, o sonucu izlemek zorunda olduğunu ve bu nedenle kabul edilebilir olduğunu öngörmektedir.

2. Esasa ilişkin

141. Mahkeme, içtihatlarına göre, bir Devletin kadınları ev içi şiddete karşı koruma yükümlüğünde -istemsiz bile olsa- bir eksikliğin, eşit yasal koruma anlamında kadınların haklarının ihlali olarak değerlendirileceğini hatırlatmaktadır (*Opuz*, ag, §191). Mahkeme gerçekten de daha önce, “bu şiddete uygun bir ortam” yaratan “polislin yaygın ve ayrımcı pasifliğinin” Sözleşmenin 14. maddesinin ihlal edilmesiyle sonuçlandığına hükmetmişti (*ibidem*, §§191 ve devamı). Dahası Mahkeme, böyle ayrımcı bir tutumun, yetkililerin eylemlerinin, söz konusu şiddet fiillerini kovuşturmalarında sadece bir başarısızlık ya da gecikme olarak değil, ancak bu fiillerin tekrarlanmasına yol açan bir hoşgörü olarak görülmeleri gerektiğini ve kadın olarak ona karşı ayrımcı bir tavrı sergilendiğinde ortaya çıktığını saptamaktadır (*Eremia/Moldova Cumhuriyeti*, no. 3564/11, §89, 28 Mayıs 2013).

142. İşbu davada, Mahkeme başvuru sahibinin birçok kez A.T.'nin uyguladığı şiddetin kurbanı olduğunu (yukarıda paragraflar 10, 16, 21 ve 47) ve yetkililerin bu olguları bildiğini not etmektedir.

143. Başvuru sahibinin şikâyet etmesinden sonraki yedi ay süresince yetkililerin hiçbir soruşturma yürütmediklerini ve hiçbir koruma önlemi

alınmadığını hatırlatmaktadır. Başvuru sahibinin şikâyetinin, beyanlarının değiştirilmiş olması nedeniyle yaklaşık bir yıl sonra sonuçlandırıldığı doğru ise, Mahkeme aynı biçimde, A.T.'nin oğlunu öldürmüş ve başvuru sahibini öldürmeye teşebbüs etmiş olarak üç yıl sonra, 1 Ekim 2015'te, ağır bedensel yaralamadan hüküm giydiğini not etmektedir.

144. İşbu davada yetkililerin ataleti o kadar açıktır ki savcılık, altı ay etkisiz kaldıktan sonra polisten, başvuru sahibi tarafından talep edilen koruma önlemlerinin alınması konusunda ivedi davranmasını istemiştir. Mahkeme bu konuda, yerel yetkililerin başvuru sahibine etkili bir koruma sağlamadaki başarısızlığı hakkında ve A.T.'nin cezasız kalması bağlamındaki bulguları hatırlatmaktadır (yukarıda paragraf 117).

145. Mahkemeye göre, yukarıdaki olguların bileşimi en hafif biçimde göstermektedir ki, ataletleriyle İtalyan makamları esas olarak anlaşmazlık konusu ağır şiddete göz yummuşlardır. Sonuç olarak başvuru sahibi, kadın olarak, Sözleşmenin 14. maddesine aykırı bir ayrımcılığın kurbanı olmuştur (*T.M. ve C.M./Moldova Cumhuriyeti*, no. 26608/11, §62, 28 Ocak 2014; *Eremia*, ag, §98; ve *Mudric/Moldova Cumhuriyeti*, no. 74839/10, §63, 16 Temmuz 2013). Ayrıca, kadınlara yönelik şiddet, nedenleri ve sonuçları konularında görevli özel raportörün İtalya'daki görevinden sonraki çıkarımları (yukarıda paragraf 59), CEDAW komitesininkiler (yukarıda paragraf 57), yanı sıra Ulusal istatistik kurumunkiler (yukarıda paragraf 55), İtalya'da ev içi şiddet sorununun büyüklüğü ve bu konuda kadınların karşılaştığı ayrımcılığı göstermektedir. Mahkeme başvuru sahibinin, bir yandan ev içi şiddetin esas olarak kadınları hedef aldığını ve yapılan reformlara karşın ciddi sayıda kadının yoldaşları ya da eski yoldaşları tarafından öldürüldüklerini (kadın cinayetleri) öte yandan ev içi şiddet konusunda sosyokültürel hoşgörü tutumunun sürmekte olduğunu (yukarıda paragraflar 57 ve 59) gösteren, itiraz görmeyen istatistik verilerle desteklenmiş bir kanıt ortaya koyduğunu öngörmektedir.

146. Hükümetin itiraz etmediği söz konusu kanıtın başlangıcı, bu davayı *Rumor* (ag §76) davasından ayırmaktadır ki -esasta buradakilerden açıkça farklı olan- o davada Mahkeme, İtalya'da ev içi şiddete karşı mücadelenin yasal çerçevesinin, başvuru sahibinin kurbanı olduğu suçun failini cezalandırarak ve fizik bütünlüğüne karşı şiddet girişimlerinin tekrarını engelleyerek etkili olmuş olduğunu öngörmüş ve sonuç olarak Sözleşmenin 3. maddesinin hem tek başına hem de 14. maddeyle birlikte ele alındığında ihlal edilmediğine karar vermişti.

147. İşbu davada, ceza hukuk uygulamasının başvuru sahibinin ve oğlunun kişi bütünlüğüne yönelik A.T. tarafından işlenen yasadışı saldırıları etkin bir biçimde önlemek için gerekli caydırıcı etkiyi yaratmadığını tespit etmiş olarak Mahkeme, başvuru sahibinin Sözleşmenin 2 ve 3. Maddelerinden kaynaklanan haklarının ihlal edilmiş olduğuna hükmetmiştir.

148. Yukarıda (paragraf 145) ulaştığı sonuçlar ışığında Mahkeme, başvuru sahibine yönelik şiddetin cinsiyete dayalı olarak düşünülmesi

gerektiğini ve bu nedenle kadınlara yönelik bir ayrımcılık biçimi oluşturduğunu öngörmektedir.

149. Bu nedenle, işbu dava koşullarında, Mahkeme Sözleşmenin 2 ve 3. maddeleriyle birlikte 14. maddesinin ihlal edildiğine karar vermiştir.

IV. SÖZLEŞME’NİN 8. VE 13. MADDELERİNİN İHLAL EDİLDİĞİ İDDİASI HAKKINDA

150. Başvuru sahibi iddialarını desteklemek için aynı zamanda Sözleşmenin 8 ve 13. maddelerine değinmektedir.

151. Sözleşmenin 2, 3 ve 14. maddelerinin ihlal edildiğine karar vermiş olan Mahkeme (yukarıda paragraflar 125, 132 ve 149), aynı olguları bu hükümler bağlamında da incelemeye gerek olmadığına karar vermiştir (*Opuz*, ag §205).

V. SÖZLEŞME’NİN 41. MADDESİNİN UYGULANMASI HAKKINDA

152. Sözleşme’nin 41. maddesi aşağıdaki şekildedir:

“Eğer Mahkeme bu Sözleşme ve Protokollerinin ihlal edildiğine karar verirse ve ilgili Yüksek Sözleşmeciler Taraf’ın iç hukuku bu ihlalin sonuçlarını ancak kısmen ortadan kaldırılabiliyorsa, Mahkeme, gerektiği takdirde, zarar gören taraf lehine adil bir tazmin verilmesine hükmeder.”

A. Tazminat

153. Başvuru sahibi Udine GUP’unun kararına atıfta bulunmakta ve maddi tazminat bahsinde oğlunun ölümü dolayısıyla 300.000 avro talep etmektedir. Oğlunun ölümünün ardından manevi tazminat olarak 30.000 avro ve kendisine yönelik öldürmeye teşebbüs nedeniyle manevi tazminat olarak 80.000 avro talep etmektedir. Nihayet, uzun bir süre boyunca maruz kaldığı ev içi şiddete bağlı manevi tazminat olarak 20.000 avro talep etmektedir.

154. Hükümet başvuru sahibinin iddialarına karşı çıkmaktadır. Mahkeme tarafından ele alınan benzer vakalarda (*Kontrová*, ag, *Branko Tomašić vd./Hırvatistan*, no. 46598/06, 15 Ocak 2009; ve *Civek/Türkiye*, no. 55354/11, 23 Şubat 2016), başvuru sahibi tarafından talep edilenden daha az miktara hüküm verildiğini belirtmektedir. Bu nedenle talep edilen miktarların aşırı olduğunu düşünmektedir.

155. Mahkeme, saptanan ihlal ve iddia edilen maddi zarar arasında nedensel bir bağlantı görmemekte ve bu talebi reddetmektedir. Buna karşın, manevi tazminat olarak başvuru sahibine 30.000 avro ödenmesi gerektiğini düşünmektedir.

B. Masraf ve Giderler

156. Destekleyici kanıtlarla başvuru sahibi Mahkeme sürecindeki masraf ve giderler için tam olarak 18.208,68 avro talep etmektedir.

157. Hükümet başvuru sahibi tarafından yapılan talebe, iddia edilen masraf ve giderler gösterilmediği gerekçesiyle karşı çıkmaktadır.

158. Mahkeme'nin içtihadına göre, bir başvurana, masraf ve giderlerin doğruluğunu, gerekliliğini ve ödenen miktarların makul olduğunu ispatlamak kaydıyla bu masraflar iade edilebilmektedir. Somut olayda, elindeki belgelere ve içtihatlarla dayanarak Mahkeme, söz konusu yargılama için başvuru sahibine 10.000 avro ödenmesinin makul olduğu kanaatindedir.

C. Gecikme Faizi

159. Mahkeme, gecikme faizi olarak Avrupa Merkez Bankası'nın kısa vadeli kredilere uyguladığı marjinal faiz oranına üç puan eklemek suretiyle elde edilecek oranın uygulanmasının uygun olduğuna karar vermektedir.

BU GEREKÇELERLE, MAHKEME,

1. *Esastan*, Sözleşmenin 2 ve 3. maddeleri bağlamında dile getirilen şikâyetler hakkında, Hükümetin iç hukuk yollarının tüketilmediği yönündeki ön itirazının reddine, *oybirliğiyle*;
2. Başvurunun kabul edilebilir olduğuna, *oybirliğiyle*;
3. Başvuru sahibine yönelik cinayet teşebbüsü ve oğlunun öldürülmesi gerekçesiyle Sözleşmenin 2. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna, *bire karşı altı oyla*;
4. A.T. tarafından işlenen ev içi şiddet fiillerine karşı yetkililerin başvuru sahibini koruma yükümlülüklerindeki kusur yönünden Sözleşmenin 3. maddesinin ihlal edilmiş olduğuna, *oybirliğiyle*;
5. Sözleşmenin 8 ve 13. maddeleri bağlamında ileri sürülen şikâyetleri incelemeye gerek olmadığına, *oybirliğiyle*;
6. Sözleşmenin 2 ve 3. maddeleriyle birlikte 14. maddesinin ihlal edildiğine, *ikiye karşı beş oyla*;
7. a) Sözleşmenin 44§2 maddesi uyarınca, davalı Devletin başvuru sahibine, karar kesinleştikten sonra üç ay içinde:

- i. manevi tazminat olarak, ödenmesi gereken her türlü vergi dâhil olmak üzere, 30.000 avro (otuz bin avro) ödemesine,
 - ii. masraf ve giderler için, ödenmesi gereken her türlü vergi dâhil olmak üzere, 10.000 avro (on bin avro) ödemesine;
- b) Söz konusu sürenin bittiği tarihten başlayarak, ödemenin yapıldığı tarihe kadar, Avrupa Merkez Bankası'nın o dönem için geçerli olan faiz oranının üç puan fazlasına eşit oranda basit faiz uygulanmasına;
ikiye karşı beş oyla;

8. Adil tazmine ilişkin kalan taleplerin reddine, oybirliğiyle,
karar vermiştir.

Fransızca olarak yazılan işbu karar Mahkeme İçtüzüğü'nün 77. maddesinin 2 ve 3. fıkraları gereğince 2 Mart 2017 tarihinde tebliğ edilmiştir.

Abel Campos
Yazı İşleri Müdürü

Mirjana Lazarova Trajkovska
Başkan

İşbu kararın ekinde, Sözleşmenin 45§2 ve İç Tüzüğü'nün 74§2 maddeleri uyarınca, aşağıdaki aykırı görüşler bulunmaktadır:

- Yargıç Eicke'nin çoğunluk kararına kısmen katılma ve kısmen katılmama gerekçesi;
- Yargıç Spano'nun çoğunluk kararına kısmen katılmama gerekçesi.

M.L.T.
A.C.

YARGIÇ EICKE’NİN ÇOĞUNLUK KARARINA KISMEN KATILMA VE KISMEN KATILMAMA GEREKÇESİ

I. Sözleşmenin 2 ve/veya 3. maddeleri

1. Bu davada yargıç Spano’nun çoğunluk kararına kısmen katılmama gerekçesini okuma fırsatından sonra kendisinin ilgili esaslara (*Opuz/Türkiye*, no. 33401/02, ECHR 2009; ve *Osman/Birleşik Krallık*, 28 Ekim 1998, *Raporlar* 1998-VIII) ve ayrıca “riskin hemen gerçekleşmesi” ve “riskin gerçekliği” ile ilgili soruların yanıtlanması gerektiğine ilişkin ifadesine katılıyorum (bkz. ilgili kısmen karşı görüşün 1 ve 2. bölümleri). Ancak, ondan farklı olarak ve çekincesiz biçimde, işbu davaya bu esasların uygulanmasına yönelik farklı bir sonuca ulaştım ve madde 2 ve 3’ün ihlali olduğuna dair oy kullandım.

2. Yargıç Spano’nun odaklandığı, *riskin hemen gerçekleşmesine* ilişkin “zaman aşımının” ilk olayların 5 Eylül 2012’de şikâyetin bildirmesi ile sona ermesi ve 23 Kasım 2013’teki trajik olaylar arasındaki zamandır. Spano’ya göre bu zaman aşımı “bu davada riske yakınlık olasılığını boşa çıkarmaktadır” (§5). Ancak, ilgili “devlet yetkililerine” göre makul biçimde öngörülebilir açık ve gerçek bir risk söz konusudur ve 2013 yılı sonuna kadar yaşanmış kanıt niteliğinde bir dizi olay vardır. Bunlar arasında:

- a. Başvuru sahibi, 19 Ağustos 2012’den 4 Aralık 2012’ye kadar kocası tarafından ikinci kez saldırıya uğramasını (iddia edilen saldırı, yasadışı bıçak ile) takiben polis ve yerel sosyal hizmetlerin desteği ve bilgisi ile şiddete maruz kalan kadınların korunması için kurulan bir dernek tarafından işletilen bir sığınma evinde kalmıştır (§§18-19 ve 27);
- b. Başvuru sahibinin 5 Eylül 2012’deki suç duyurusu, başvuru sahibinin korunması için önlemlerin alınması istemi ile birlikte yetkili adli makamlara iletilmiştir;
- c. 18 Mart 2013’te, savcı, 15 Ekim 2012’de acilen soruşturma önlemleri alınması talebine rağmen, araştırmalar sonuca bağlanmadığından, başvuru sahibinin şikâyetlerinin ivedilikle araştırılmasını polisten istemiştir (§29);
- d. 4 Nisan 2013’te başvuru sahibi polis tarafından ilk kez dinlenmiştir (§30). Bu görüşmede başvuru sahibi iddialarını değiştirmiş olmasının nedeninin kocasından gördüğü psikolojik baskı (ev içi şiddet vakalarında sık görülen bir durum) olduğunu dile getirilmiş ve başvuru sahibi evdeki sorunların kocasının alkol probleminden kaynaklanıyor olduğunu söylemiştir.
- e. 30 Mayıs 2013’te savcı davanın ev içi şiddet davası olarak sonuçlandırılması ve başvuru sahibinin kocasının ağır yaralamadan yargılanması için istemde bulunmuştur (§32);
- f. 1 Ağustos 2013’te, hazırlık soruşturması yargıci aile içi şiddet ile ilgili soruşturmayı kapatmış, Sulh Mahkemesini ağır yaralamaya sebebiyet

vermekten dava için görevlendirmiştir (§§33-34);

g. 28 Ekim 2013'te başvuru sahibinin kocasına Sulh Mahkemesi tarafından ağır yaralama nedeni ile dava açılmıştır (ilk celsesi 13 Şubat 2014'te yapılan) (§35);

h. 18 Kasım 2013'te başvuru sahibinin kocası, başvuru sahibine 2012'deki saldırganlığı ile ilgili dava gününden (19 Mayıs 2014) haberdar edilmiştir (§36); ve son olarak

i. Kasım 2013'te, savcı başvuru sahibinin kocasına, karısına yönelik fiziksel şiddetten dolayı soruşturmayı yeniden açmıştır (§44).

3. Polis tarafından da kayda geçtiği üzere kocası tarafından kendine yöneltilen ilk saldırılar (Haziran ve Ağustos 2012'de) gerçeği ve görünüşe göre her iki saldırının nedeninin de alkol kullanımı ile ilişkili olduğu gerçeği dikkate alındığında şunu düşünmek bana mantıksız gelmiyor: polis (a) kocanın karısına sürekli şiddet uyguladığına dair soruşturma altında olduğunun, (b) iki ayrı olayda kocanın başvuru sahibi olan karısına fiziksel zarar vermekle suçlandığının ki 28 Ekim 2013 ve 18 Kasım 2013 (25 Kasım 2013'te yaşanan trajik olaylardan bir hafta önce) tarihlerinde davalar onaylanmıştı, (c) kocanın soruşturulmasına neden olan saldırılar koca ciddi biçimde sarhoş iken gerçekleşmiş olduğunun farkında idi/olmalıydı.

4. O halde bunu akılda tutarak 24-25 Kasım 2013'te yaşananlara bakmak zorundayız.

5. Savcılığın açıklamasına göre, §38'de, (tahminen 24 Kasım'da) başvuru sahibinin karı-koca arası kavga için polise yardım çağrısı üzerine kendisinin evine gittiğinde polis şunları kayda geçmiştir:

a. Yatak odası kapıları kırılmış ve zemin boş alkol şişeleri ile dolu olarak bulunmuştur;

b. başvuru sahibi kocasının sarhoş olduğunu onaylamış ve kocası doktor yardımına ihtiyaç duyar diye polisi aradığını söylemiştir;

c. suç duyurusunda bulunduğunu (ve sonra ifadesini değiştirdiğini) polise hatırlatmıştır.

6. Sonrasında, başvuru sahibinin kocası sarhoş vaziyette hastaneye kaldırılmış (§39) ama aynı gece taburcu olmuştur.

7. Bu nedenle şu önemli soru sorulmalıdır diye düşünüyorum. 25 Kasım 2013'te saat sabah 02:25'te başvuru sahibinin kocasını kimlik tespiti için durduran ve onun yine alkolün ağır etkisi halinde, dengesini koruyamaz durumda olduğunun farkına varan polis memurları, kimliğini kontrol ettiklerine göre yukarıdaki durumun farkındaydılar/farkında olmalıydılar. Kendisine sadece sözlü bir uyarıda bulunmak yerine bu vaziyette eve gitmesine izin verirlerse başvuru sahibinin kocası tarafından fiziksel zarar görebileceği ya da yaşamı için bir tehdit olabileceğini bilmeliydiler.

8. Yukarıda da belirtildiği üzere, şu sonuca hiç tereddütsüz ulaşmaktayım. 25 Kasım 2013'te saat sabah 02:25'te başvuru sahibinin kocasını kimlik tespiti için durduran polis memurları başvuru sahibinin (ve çocuklarının) kocası tarafından fiziksel zarar görebileceği ya da yaşamı için

bir tehdit olabileceğini riskini engellemek için yetkileri dâhilinde önlem almakta başarısız olmuşlardır.

9. Bunu söylerken elbette *Osman*'ın davasında §116'da belirlenen sınırlamanın hem farkındayım hem de bu sınırlamaya katılıyorum:

“... modern toplumlardaki polislik faaliyetlerinin zorluklarını, insan davranışlarındaki belirsizlik, öncelikler ve eldeki kaynaklar doğrultusunda olması gereken hareket tercihlerini de unutmuyarak, yetkililer üzerine taşınması olanaksız ya da orantısız bir yük yüklenmemelidir. Aynı şekilde, her yaşama kast iddiası, iddianın gerçekleşmemesi için önlem olarak tutuklama gerekliliğine neden olmaz. Bir başka ilgili noktaya göre ise polisin gücünü, suçu kontrol ve önleme biçiminde ve hukuka ve yargı sürecine saygılı şekilde kullanması ve suçluyu yargıya teslim etmesi ve sözleşmenin 5. ve 8. maddelerini teminat altına alarak hareket etmesi gerekmektedir.”

10. Ancak benim için *Osman*'ın davası ile bu dava arasında önemli bir fark vardır. *Osman*'ınkinin tersine, bu davada polis karısı ve çocuğuna ölümcül saldırıda bulunmadan önce başvuru sahibini 2,5 saatten biraz fazla süre kontrol altında tutmuş, kimlik kontrolü sırasında kendisi hakkındaki risk durumuna (özellikle alkollü iken) erişimi varken/erişimi olmalıyken kendisine sözlü uyarıda bulunmuştur. Sonuç olarak eldeki kanıtlara göre, polis tarafından durdurulduğunda öyle sarhoşmuş ki dengesini zor sağlıyormuş. Bu nedenle, bu dava polisin ek (mücadele amaçlı) olarak atması gereken/atabileceği adımlar (polise olanaksız ya da orantısız yük getiren) değil, kişi kendi kontrolleri altındayken zaten alınması gereken kararlarla ilgilidir.

11. Bu farklı durumda polis yetkilileri tarafından niçin hastaneye aylana dek (ayık olmamak madde 5 ve 8 ile sağlanan haklara terstir) zorunlu dönüş gibi kısa süreli koruyucu müdahale olmadığı ile ilgili açık bir neden yoktur. Bu davanın özel şartları göz önünde bulundurulduğunda ve benim madde 2 ile ilgili görüşlerim (yukarıda) herhangi bir kısa vadeli (ve etkili biçimde önleyici) müdahale madde 5§1 için haklı neden yaratırdı; ya “belli ve somut bir suç işlemeden huzuru sağlama zorunluluğu”nu yerine getirme (bkz. *Ostendorf/Almanya*, no. 15598/08, 94, 7 Mart 2013) ya da madde 5§1 (b), “suçu önlemek için gerekli müdahale” olarak değerlendirilirdi, madde 5§1 (c) ve/veya madde 5§1 (e) uyarınca (“kamu düzenine tehdit yaratan alkol etkisi altındaki alkoliclere, ... kendi ve toplumun sağlığı ve güvenliği için” yasal tutuklama ve gözaltı; *Kharin/Rusya*, no. 37345/03, §34, 3 Şubat 2011, ayrıca bkz. *Witold Litwa/Polonya*, no. 26629/95, ECHR 2000-III). Elbette evine dönmesine izin vermek (daha önce saldırıda bulunduğu mekân olması, başvuru sahibinin ikamet yeri olması nedeniyle) daha az kısıtlayıcı çözüm olarak düşünülebilir.

II. Sözleşmenin 2 ve/veya 3. maddeleriyle birlikte madde 14

12. Sözleşmenin madde 2 ve madde 3'e dayalı şikâyetinin ötesinde, başvuru sahibine göre “yetkililerin anlamsız pasifliği, ev içi şiddet

konusunda kadınların korunmasını teminat altına alabilecek yeterli düzenleme ve koruma sistemi olmadığını göstermektedir” (9 Mart 2016 tarihine dair başvuru sahibinin gözlemleri, §124) ve sonuçta ev içi şiddetten koruma düzenlemesi ve sisteminin etkisizliği ya da olmayışı madde 2 ve/veya madde 3 ile birlikte okunduğunda madde 14’ün ihlali anlamına gelmektedir. Bu şikâyet bu nedenle, kadının korunmasına yönelik yasal olmayan ayrımcılığa dayanan sistemsel hatalardan birisidir.

13. Hiç şüphe yok ki, toplumsal cinsiyete yönelik şiddet, özellikle ev içi şiddet, “Avrupa Birliği içinde kadın erkek eşitsizliğini yansıtmaya ve perçinlemeye devam ederek ana problem olarak var olmaktadır. Tüm toplumlarda yaygındır ve kadın erkek arasındaki eşit olmayan erk ilişkisinden kaynaklanmaktadır” (Avrupa Cinsiyet Eşitliği Enstitüsü – EIGE (2016) s. 8). Toplumsal cinsiyete yönelik şiddet sadece Avrupa Birliği’nin değil Avrupa Birliği Temel Haklar Ajansı ve EIGE’nin de şiddete neden olan sebeplerle toplumsal ve yasal mücadele çalışmalarının temelini oluşturmaktadır. Avrupa Konseyi’nin 2011’de Avrupa Konseyi Sözleşmesi’ni adapte edilerek şiddeti önleme ve şiddet ile mücadele sözleşmesine dönüşmesi (“İstanbul Sözleşmesi”) bu sayede olmuştur. İstanbul Sözleşmesi açıklayıcı raporunda anlatıldığı üzere (§5):

“kadınlara yönelik şiddet dünya çapında bir olgudur. Birleşmiş Milletler Kadına Yönelik Ayrımcılığın Önlenmesi Komitesi (CEDAW komitesi) Birleşmiş Milletlerin Kadınlara Yönelik Her Tür Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi’ne bağlı (bundan sonra CEDAW olarak geçecektir) kadınlara yönelik şiddet için genel önerisinde kadına yönelik cinsiyet kökenli şiddetin kadınlara yönelik ayrımcılık olarak kabul edilmesini sağlamaktadır (Sayı 19, 1992). Birleşmiş Milletler Genel Kurulu, 1993’te, kadına yönelik şiddet ile mücadelede temel olma niteliğindeki Kadına Yönelik Şiddeti Önleme Bildirisini Kabul kararı vermiştir. 1995’te Pekin Platformu diğer cinsiyet eşitliği öncelikleri arasında kadına yönelik şiddetin yok edilmesini stratejik hedef olarak belirlemiştir. 2006’da BM Genel Sekreteri kadınlara yönelik her türlü şiddetin ayrıntılı olarak incelendiği çalışmasını yayınlamış ve bu çalışmasında kadınlara yönelik şiddetin emarelerini, uluslararası yasal çerçeveyi ve bu sorunu çözümlenmede başarı gösteren uygulamaların detaylarına da yer vermiştir.”

14. Bunlarla birlikte, Yargıç Spano’nun açılış cümlesindeki kısmen karşı görüşüne katılıyorum: “hakların sınırları vardır, insan haklarının bile”. Bu mahkeme, elbette, hukuk mahkemesidir ve bu nedenle hukuk çerçevesinde ve elindeki deliller ile hareket etmek zorundadır (madde 19). Sonuç olarak, cinsiyet kökenli şiddet sorununu ele almada, Sözleşmenin ve bu Mahkemenin rolü Sözleşme maddeleri ve bu Mahkeme’nin içtihadı ile net bir biçimde sınırlandırılmıştı ki bu gerçek bu arada Avrupa Konseyi, Birleşmiş Milletler ve Avrupa Birliği’nin sözleşme ve politikalarında, uygulamaya konulmuş mevzuatlarda da vardır.

15. Yürürlükteki yasaya dönecek olursak, *Opuz/Türkiye* (no. 33401/02, § 191, ECHR 2009) davasındaki CEDAW sözleşme maddeleri ve CEDAW’ın çalışmalarından yola çıkılarak alınan önemli karar ile devletin kadını ev içi şiddete karşı koruma konusunda bilerek ya da bilmeyerek yaptığı hatası,

kadının eşit hukuksal güvenliğini ihlal etme anlamına geldiği ilk kez tanınmış oldu. Bu davanın gerçeklerinden yola çıkarak, Mahkeme, Türkiye'nin başvuru sahibinin sözleşmenin madde 14 ile birlikte değerlendirildiğinde madde 2 ve 3'te geçen haklarını ihlal ettiği sonucuna varmıştır çünkü:

- a. “ev içi şiddete yetkililer tarafından göz yumulduğu, gerekli yasal çözüm yollarının devlet tarafından etkili biçimde işlemediği” “iddiası” vardır (§ 197);
- b. “Türkiye’de genel ve ayrımcılık üzerine yargının edilgenliğinin ev içi şiddete müsait bir iklim yaratmıştır” (§ 198); ve
- c. “Türkiye’de genel ve ayrımcılık üzerine yargının edilgenliği, istemsiz olsa da, özellikle kadınları etkilemektedir, mahkeme başvuru sahibi ve annesinin maruz kaldığı şiddeti kadınlara yönelik ayrımcılığın bir biçimi olarak düşünülebilecek cinsiyet kökenli şiddet olarak saymıştır” (§200).

16. *Opuz*'da belirtilen yaklaşımın uygulanmasından sonra mahkeme başka Çatışan Yüksek Tarafların madde 2 ve 3 ile birlikte değerlendirildiğinde madde 14'ün ihlalinde etken olup olmadıklarını karara bağlamak durumundadır.

17. Moldova Cumhuriyeti ile ilgili olarak, mahkeme aşağıdaki ifadede temel alındığı üzere madde 2 ve 3 ile birlikte değerlendirildiğinde madde 14'ün ihlalini saptamıştır:

“başvuru sahibine yönelik şiddeti önlemekte yetkililerin davranışı basit bir hata ya da gecikme değildir; böyle bir şiddeti görmezlikten gelmek anlamına gelmektedir ve başvuru sahibine yönelik (kadın olduğu için) ayrımcılığı yansıtmaktadır. Birleşmiş Milletler Özel raportörünün kadınlara yönelik şiddet, nedenleri ve sonuçları bulgularında (bkz. yukarıda paragraf 37) Moldova’da ev içi şiddet ve bunun kadınlar üzerindeki etkisi sorununun ciddiyeti ve büyüklüğü yetkililer tarafından önemsenmediği izlenimi desteklenmiştir. (bkz. *Eremia/Moldova Cumhuriyeti* (no. 3564/11, §89, 28 Mayıs 2013); *Mudric/Moldova Cumhuriyeti*, no. 74839/10, §63, 16 Temmuz 2013; ve *T.M. ve C.M./Moldova Cumhuriyeti*, no. 26608/11, §62, 7 Ocak 2014; benim vurgum)”

18. Tam tersine, Hırvatistan’a karşı benzer bir şikâyette (A./Hırvatistan, no. 55164/08, §§94-104, 14 Ekim 2010), Mahkeme, sözleşmenin 14. maddesinin açıkça dayanaktan yoksun olduğu kararına varmıştır; “başvuru sahibi ev içi şiddet bağlamında Hırvatistan’daki önlem ya da uygulamaların ya da etkilerinin ayrımcı olduğunu gösteren yeterli delil ortaya koymamıştır” (§104). Bu sonuca ulaşarak mahkeme söz konusu bağlamda madde 14 ihlalini gösterir gerekli kanıt düzeyini belirlemiştir (*Opuz* davasına referans ve davanın sonucunun belirlenmesi):

“96. Bu bulguların lehine mahkeme, Türk Hükümetinin, örneğin kadınların polis merkezlerine gelip ev içi şiddet bildiriminde bulduklarında gördükleri muamele ve kurbanların korunmasına yönelik pasif kalışı gibi yerel yetkililerin genel tutumunu kabul etmesine itimat etmektedir (bkz. *Opuz*, yukarıda, §192). Dahası verilen raporlar, polislerin kurbanlar şikâyete geldiklerinde şikâyeti araştırmayıp, kurbanları eve dönme ve şikâyetlerini geri çekme konusunda ikna etmeye çalıştıkları ve aracı rolü

üstlendiklerini ortaya koymuştur. Bu noktada polis, sorunu müdahale edilmemesi gereken bir aile meselesi olarak değerlendirmiştir (bkz. *Opuz*, yukarıda, §§92, 96, 102 ve 195). Raporlara göre saldırganlara yönelik tedbir kararlarında gecikmeler olmuştur ve polisin olumsuz tutumu söz konusudur. Ayrıca ev içi şiddeti gerçekleştiren failler caydırıcı cezalara çarptırılmamış, gelenek, görenek ya da namus yüzünden cezalar hafifletilmiştir (bkz. *Opuz*, yukarıda, §§91-93, 95, 101, 103, 106 ve 196).

97. Mahkeme öncelikli olarak bu davada başvuru sahibinin *Opuz* davasında Türkiye’yi ilgilendiren Hırvatistan’a ilişkin hiçbir rapor sunmamıştır. Polis, kolluk kuvvetleri ya da sağlık personeli, sosyal hizmet görevlileri, savcılar ya da yargıçlar gibi yetkililerin Hırvatistan’da aile içi şiddet mağduru kadınlara ayrımcılık uyguladığına dair yeterli istatistikî bilgi bulunmamaktadır. Başvuru sahibi, kendine yönelik şiddete dair B’nin kovuşturmasında görev alan yetkililerin kendisini vazgeçirme çabasında bulunduğu iddiasında olmamıştır; yetkililer kovuşturma için tutanakların kanıt olarak alınmasında zorluk çıkarmamıştır ve B’nin şiddetine karşı koruma talebinde bulunduğu da zorluk göstermemişlerdir.

...

101. Mahkeme bu zabitler bağlamında istenilen ya da önerilen yaptırım ve önlemlerin uygun olmadığını zaten saptamıştır. Bu hata Sözleşmenin 8. maddesi bakımından sorunlu görünse de kendi içinde başvuru sahibine karşı toplumsal cinsiyet kökenli ayrımcılık yapıldığını göstermemektedir.

19. Mahkeme içtihatları açıkça göstermektedir ki:

- a. 2. ve 3. maddeler ile birlikte ele alındığında madde 14’ün değerlendirilmesi, madde 2 ve/veya 3’te belirtilen (ve başvuru sahibinin içinde bulunduğu koşullara özgü) kati yükümlülüklerin ihlali bakımından değerlendirildiğinde çok farklıdır;
- b. İlgili başvuru sahibine yönelik yetkililerden kaynaklanan ayrımcı davranış ya da niyet olduğunu gösterir kanıt yoktur, görülen bu davada da kanıt yoktur ve madde 14’e ulusal yetkililerin belirgin ve sistemsel hatası olduğunda (kasti olmasa bile) başvurulur ve adli yargıda ev içi şiddet sorununun ciddiyeti ve ayrımcılığın kadınlar üzerindeki etkilerine gönderme yapılır; ve
- c. Mahkemedен önce bu davanın şartlarında ulusal yasadaki “yaptırım ve önlemleri” uygulamadaki başarısızlık, sözleşmenin 2, 3 ve 8. maddeleri bakımından zaten sorunluysen, davalı hükümete uygulamadaki farklılıkların ayrımcı olmadığını göstermesi için kanıt sorumluluğunu yüklemek sözleşmenin 14. maddesi ile ilişkilendirmek için de yeterli değildir.

20. Durum, *Rumor/İtalya* (no. 72964/10, 27 Mayıs 2014) için bu mahkemenin kararındaki bağlam ve arka planına benzemektedir. Söz konusu davada, başvuru sahibinin şikâyeti bakımından “ev içi şiddet ile mücadelede yerel yasal çerçevenin ihmal ve yetersizliklerin mağdurun toplumsal cinsiyet ayrımcılığına uğradığını kanıtlaması” (§36) açısından, bu mahkemedен İtalya’daki durumu değerlendirmesi istenmiştir. Ancak, başvuru sahibinin şikâyetini değerlendiren Mahkeme kesin ifadelerle şu sonuca varmıştır:

“...yetkililer şiddet gösteren kişiye karşı yasal çerçeve içinde önlem almışlardır ve bu çerçeve suçu işleyeni cezalandırmada ve mağdurun bedensel bütünlüğüne yeniden zarar vermesini engellemek için yeterlidir. (§76)”

21. Sonuç olarak, bu davada Mahkeme için sorun sadece (bizim için *A./Hırvatistan* davasındaki dil) başvuru sahibinin “polis, kolluk kuvveti ya da sağlık personeli, sosyal hizmet görevlileri, savcılar ya da yargıçlar gibi yetkililerin Hırvatistan’da ev içi şiddet mağduru kadınlara ayrımcılık uyguladığına dair yeterli istatistikî bilgi” bulamaması değil, aynı zamanda bu mahkemenin sonuca ulaşmasına yetecek kanıt bulamaması ya da *Rumor* davasındaki kararının yanlış (ya da en azından erken) olduğunu İtalya’daki yasal ve politik ortamın 2014’ten beri değiştiği ve 2014’te madde 14 ile uyum gösterirken 2017’de uyumsuz olduğunu gösterir yeterli kanıt bulamamasıdır.

22. Hükümdeki esas (§§55-60) dikkate alındığında, biri hariç tümünün daha ileri tarihteki *Rumor* davasındaki hükümlere dayanmadığı ve tarafların ve mahkemenin ulaşabileceği nitelikte bir durumda olmadığı açıklığa kavuşur. *Rumor* davasındaki hükümde kullanılan tek belge, İtalya Ulusal İstatistik Bürosu (ISTAT)’nın “Kadınlara Karşı Şiddet” (2014) Raporundan hükmün §55’inde yapılan atıftır. Rapor, İtalya’da partnerleri ya da eski partnerleri tarafından cinsel ve fiziksel şiddet mağduru çok sayıda kadın için üzücü bir tablo sunsa da, “polis, kolluk kuvveti ya da sağlık personeli, sosyal hizmet görevlileri, savcılar ya da yargıçlar gibi yetkililerin ev içi şiddet mağduru kadınlara ayrımcılık uyguladığına dair” sonuca ulaşılabilir kanıt yoktur. Rapor yine de kadınların partnerleri ya da eski partnerleri tarafından uğradıkları cinsel ve fiziksel şiddet vakaları sayısında azalma olduğunu kayda geçmekte ve 2006 ISTAT raporu ile karşılaştırıldığında ev içi şiddetin suç olduğu konusunda farkındalıkta ve polise bildirilmesinde bir artış olduğunu göstermektedir. Rapor “partneri ya da eski partneri tarafından uygulanan şiddetten kurtulanların polisin işini yapmasından daha tatmin olduklarını (istatistiksel olarak %9,9 dan %28,5’e artış)” göstermektedir.

23. Her durumda, bana öyle geliyor ki Mahkeme daha önceki bir kararının yanlış ya da erken olduğunun ya da davalı Devletin hukuksal durumunun şiddetin varlığını ortaya koyacak biçimde değiştiği konusunda sonuca ulaşmak için yeterli kanıt olduğunu düşündüğünde (bu davada çoğunluğun düşündüğü varsayılmak durumunda), Mahkeme (hem davalı hükümet açısından hem de hükmü uygulayan bakanlar kurulu için)

a. hangi sonuçlara ulaştığı; ve

b. eğer devletin hukuk sisteminde değişiklik varsa, son hükümden bu yana değişikliklere göre artık eksik/uyumsuz kalan kısımları dikkate alarak özenli davranmalıdır.

Hükmün §147’sinde olduğu üzere, *Rumor* davasındaki olgusal şartların “net biçimde” bu davadan farklılık göstermesi iddiası bana göre, madde 14’ün ihlalini kanıtlamada ve *Rumor* davası §76’daki sonucun hatalı ya da

erken olduğunu açıklamada ya da 2014'ten beri İtalya'da ne değişti de “hukuksal çerçeve” eksik kaldı sonucuna ulaşmakta yetersiz kalmaktadır.

YARGIÇ SPANO'NUN ÇOĞUNLUK KARARINA KISMEN KATILMAMA GEREKÇESİ

I. Öncelikli hususlar

1. Kanunların, insan hakları için bile olsa sınırları vardır. Devletin bir bireyin diğerinin canını almasını engellemek üzere gerekli adımları atmadığı iddiasında bulunulduğunda, kurbanın yakın çevresinin adalet talebi ve hukuka göre çalışan kanun uygulayıcıların üzerindeki yükten dolayı aradaki gerginlik artar. Bu tür anlaşmazlıkların hukuki çözümü trajik olaylardan kaynaklandığından ve çıkar çatışmasından dolayı tarafsız ve net biçimde yasal standartların uygulandığı hassas bir denge gerektirir. Mahkemenin Sözleşmenin 2. maddesindeki prensiplerini var olan davaya uygulaması, dengeyi kurban yakınlarının lehine, hukuk uygulayıcılarının durumunu hesaba katmadan gereksiz biçimde sarsmaktadır. Çoğunluğun madde 2'nin ihlali bulgusuna şerh koyuyorum ve gerekçelerini detaylı biçimde ikinci bölümde açıklayacağım. Aşağıda üçüncü bölümde açıklanan nedenlerden dolayı ayrıca, sözleşmenin madde 2 ve 3'ü ile bağdaştırılarak yorumlanan madde 14'ün ihlali konusundaki bulgularına da katılmıyorum.

II. Sözleşmenin 2. maddesine göre devletin yaşamı korumak için koruyucu önlem zorunluluğu - *Osman* emsal davası ve ev içi şiddet

2. Ev içi şiddet dava hukukunda, özellikle *Opuz/Türkiye* davasında, Mahkeme, Sözleşmenin 2. maddesindeki yaşam hakkının korunması için yerel yetkililerin gerekli hassasiyeti göstermesi gerektiğini kabul etmiştir. *Osman/Birleşik Krallık* ve sonrasında *Opuz/Türkiye* davalarında Mahkemede, “yetkililerin kişinin yaşamını koruma için daha önce söz edilen görevlerini yerine getirme hususunda kesin zorunluluklarını yerine getirmedikleri iddiası olduğunda; yetkililerin kişi ya da kişilerin yaşamlarının üçüncü bir şahıs tarafından işlenecek suç ile gerçek ya da doğrudan risk altında olduğunu bildikleri ve buna rağmen yetki sınırları içinde bu riski ortadan kaldıracabilecek gerekli önlemleri almakta kusur işledikleri tatmin edici biçimde kanıtlanmak zorundadır” denmiştir. (bkz. *Osman*, §116; ve *Opuz*, §130; benim vurgum).

3. Görülen davada madde 2 ihlalini kanıtlamak için *Osman* emsal davasına bakılmalıdır. Bu, şu soruyu sormayı gerektirir: yetkililer 25 Kasım 2013'te başvuru sahibi ve oğlunun gerçek ve hemen gerçekleşebilecek türden bir risk altında olduğunu biliyorlar mıydı? Bilmeleri gerekiyor muydu? Bu sorunun yanıtı, *Osman* davasında gerçeğe dayanan analizden çıkan riskin doğrudan ve gerçek olduğunun devlet yetkilileri tarafından şimdi açıklayacağım biçimde öngörülüp öngörülemediğine dayanmaktadır.

4. 2 Haziran 2012’de polis başvuru yapan kişinin isteği üzerine, kocası A.T.’den kendisine ve oğluna vurduğuna dair şikâyetçi olmasıyla duruma dâhil olmuştur. 19 Ağustos 2012 tarihinde kocası tarafından şiddete uğradığı için yine polisten yardım istemiştir. 5 Eylül 2012’de fiziksel şiddet, taciz ve tehditten dolayı tekrar şikâyetçi olmuştur. Son olay ölümcül bir saldırdır ve 25 Kasım 2013 tarihinde gerçekleşmiştir. O tarihin akşamı polis eve başvuru sahibi tarafından çağrılmıştır. Polis adrese ulaştığında kırık bir kapı ve yerde şişeler görmüştür. Başvuru sahibi ve oğlunda şiddete uğradığına dair iz bulunmamış ve böyle bir iddia da olmamıştır. Başvuru sahibi eşine karşı daha önce şikâyet başvurusunda bulunduğunu belirtmesine rağmen, iddialarını değiştirdiğini ve eşinin alkolün etkisi altında olmasının tıbbi yardım gerektireceğini düşündüğünden yardım istediğini söylemiştir. Polis A. T. ‘yi bir hastaneye götürmüş, aynı akşam şahıs hastaneden ayrılmıştır. Geç saatlerde polis onu yolda durdurduğunda, şiddet emaresi göstermemiştir. Sabahın erken saatlerinde eve gidince ölümcül saldırısını gerçekleştirmiştir.

5. Riskin doğrudan (kısa sürede gerçekleşecek türden) olup olmadığını belirlemede, polisin Haziran 2012’de olaya ilk kez dâhil olması sonrasında Ağustos 2012 olayı, Eylül 2012 şikâyet başvurusu olmuştur ve ilk olay ile 25 Kasım 2013’teki trajik olayların gerçekleşmesi arasında 14 aylık bir zaman vardır. *Opuz/Türkiye* davasında şiddet olaylarının ve zamanlarının birbirine yakınlıkları ile karşılaştırıldığında -ki bu mahkemenin yorum yapmasına sebebiyet vermiştir- *Osman* emsal davasına göre yetkililer riskin gerçek ve doğrudan (hemen gerçekleşecek) olduğunu bilmeliydiler. Riskin hemen gerçekleşebilecek durumda olması sonucuna ulaşmak için gereken zaman dilimi bu davada söz konusu değildir. *Bljakes vd./Hırvatistan* davası bize benzer ve yalın bir karşılaştırma olanağı vermekte ve söz konusu dava ölümcül saldırının bir gün öncesi, sabahı ya da bir saat öncesinde failin tehditlerine başladığını göstermektedir. Mahkemenin içtihat hukukunun bu bağlamda “kısa sürede gerçekleşecek” riski zararın her an gerçekleşebileceği ya da zaten gerçekleştiği ve yeniden gerçekleşebileceği her tür ev içi şiddet eylemi⁰ olarak tanımlayan İstanbul Sözleşmesi⁰ Açıklayıcı Raporunda geçen gereklilikler ile uyduğunun altını çizmek gerekir. Altı çizilen zaman dilimleri bu davada riskin kısa sürede oluşma olasılığını net biçimde zora sokmaktadır.

6. *Riskin gerçekliğine* gelecek olursak, *Osman* emsal davasının *yorumu dayalı bilgisine (constructive knowledge)* bağlı olarak *Opuz* davasında zaman, boyut, şiddet eylemlerinin düzenliliği ve yetkililerin doğrudan bilgisinin olmasıyla yakın bağlantı olmasından Mahkemenin yorumu şekillenmiştir. Haziran ve Ağustos 2012 saldırılarının ve bunların başvuru

⁰ Kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi Açıklayıcı Raporu, Paragraf 265.

⁰ Kadınlara yönelik şiddet ve ev içi şiddetin önlenmesi ve bunlarla mücadeleyle ilişkin Avrupa Konseyi Sözleşmesi.

sahibi üzerindeki etkilerinin asla göz ardı edilmemesi gerektiğini söylemeye lüzum yoktur; İtalyan mahkemeleri A.T.'yi bu yüzden suçlu bulmaktadır. Yine de, *Opuz*'da olan ölüm tehditleri ve yaşamı tehdit eden yaralamalar içeren önceden gerçekleşen sekiz saldırı ile karşılaştırıldığında bu davanın olaylarından çıkacak yoruma göre suç, şiddet eylemlerinden ve ölüm tehdidinden haberi olmayan yetkililer üzerine atılamaz. Benzer bir şekilde, *Kontrová/Slovakya* davasında bulunan madde 2 ihlalinde, Mahkeme, başvuru sahibinin kocasının silahı olması ve silahla tehdit iddialarına karşın önlem alınmadığının altını çizmiştir.

7. Çoğunluk, yetkililerin olay gecesi ve daha önceki aylarda yeterli risk değerlendirmesi yapmadıklarını ve bunun sonucunda ölümcül saldırının gerçekleştiğini söylemektedir (bkz. paragraflar 118-119). O zaman da şu soruyu sormak gerekir: İnceleme olmaması yoruma dayalı bilgiye mi mahal verir?

8. *Opuz/Türkiye* davasında hükümet başvuru sahibinin annesinin hemen gerçekleşebilecek bir tehlikede olduğuna dair somut kanıt olmadığını söylemiştir. Ancak mahkeme suçlu tarafından yöneltilen tehdidin yetkililerce değerlendirilmediğini, gözaltına alınmasının orantısız bir ceza olduğunu; daha doğrusu yetkililerin yapması gerekenlerde başarısız olduklarını saptamıştır (bkz. *Opuz*, §147). Kurbanın, suçlunun kendini taciz ettiği, evinin etrafında bıçak ve silah ile dolaştığı şikâyetine rağmen, polis ve savcılık yetkilileri suçluyu gözaltına almamış ve silah taşınması ve silah ile tehdit etmesine yönelik iddialar için uygun tedbirler almamışlardır. Bu davada tedbir alınmaması ve onu izleyen sonuçlar madde 2'deki zorunluluğu yaratacak bir yoruma sebep olmamaktadır (madde 3'ün ev içi şiddet bağlamında ihlaline genel olarak ve bu davada yol açsa da). Sonuçta ihtiyaç duyulan, yetkililerin yaşamsal riskin gerçekliği ya da kısa sürede gerçekleşeceği konusunda bilgisinin olmadığı ya da olamayacağı iddiasını ortaya koyan bir dizi gerçekliktir.

9. Sonuç olarak, çoğunluk, yaşanan trajik akşamdaki gerçeklikler ile birlikte Ağustos 2012 fiillerinin mahiyetinin ve karara bağlanmayan Kasım 2013 soruşturmasının, başvuru sahibi ve oğlunun yaşamı için gerçek ve hemen gerçekleşebilecek risk oluşturduğu konusunda yorum oluşturacak yeterlilikte olduğunu düşünse de; gerçeklere dayanan emsal *Osman* davasındaki gibi -ki madde 2'nin özü olan asıl iddia, gereklilikler karşılanmamıştır. Yargı nasıl bir çerçeve çizerse çizsin, *Osman* emsal davası diğer bağlamlarda olduğu gibi bu davada da madde 2 koruyucu tedbirleri açısından uygulanmaya devam etmektedir; Mahkemenin ev içi şiddet dava hukuku, değişiklik olmaksızın *Osman* emsal davasını uygulamaya devam etmektedir. *Osman* davası standartlarını yok sayarak, bireyler arasındaki ölümcül suçların mahiyetini hesaba katmak yasal yetkililerin üzerine gerçek dışı bir yük yüklemekten başka işe yaramaz. Adaletin, insan hakları söz konusu bile olsa, sınırları vardır.

10. Daha önemlisi, *Opuz/Türkiye* davası §§129-130’da özetlenen modern toplumlarda polislik faaliyetlerinin zorluğu, insan davranışlarının belirsizliği ve öncelikler ve kaynakları dikkate alarak harekete geçme ile ilgili prensipler, çoğunluğun kararına yansıtılmamış; mahkeme madde 2’deki zorunluluğu yetkililere olanaksız ya da orantısız bir yük yüklemiyor gibi ele almıştır. Aslında “polisin kimi zaman suçu araştırma ve suçluyu adalete teslim etmesine engel olan yasal prosedüre ve madde 5 ve 8’de olan temel haklara uygun olarak suçu kontrol etmesi ya da engellemesi için yetkisini kullanması ihtiyacı” bu davadaki gibi durumlarda dikkate alınmalıdır (bkz. *Opuz*, §129).

11. Polisin alacağı ve trajik sonucu önleyecek sözleşmeye uygun önlemlerin ne olduğu açık değildir. Hükmün 122. paragrafında, olası önlemlerin ilgili zamanda alınmış olması bulgusuna rağmen, çoğunluk, ayrıntıları belirleme, yasal prosedüre uymadaki elverişlilik ve Sözleşmenin bu tür önlemlerin uygulanmasını garanti etmesine yönelik durumlara açıklık getirememektedir. Şiddetin varlığı için kanıt ya da iddia olmadığında, polis A.T.’yi gözaltına almak için geçerli gerekçesi yoktur. Suçlunun o akşamki ölümcül saldırısı devamlı ve tekrarlayan ve yaşamı tehdit eden bir davranıştan çok polis tarafından öngörülemeyecek değişken ve beklenmedik bir insan davranışı olarak görülmüştür.

12. Yargıç Eicke’in çoğunluk kararına kısmen katılan kısmen katılmayan görüşüne göre, polis yetkililerince suçluya kısa süreli koruyucu müdahalenin -kocanın hastaneye dönmesini ve ayılıncaya kadar orda kalmasını sağlamak şeklinde olabilir- suçlunun sözleşmenin madde 5 ve madde 8’deki haklarıyla uyumsuzluğunu gösteren bir neden yoktur. Ancak, kanımca Mahkeme madde 5 kapsamında olası polis önlemlerinin hukuka uygunluğu bakımından değerlendirmede çok özenli olmalıdır.

13. Önemli bir durum ise, A.T.’nin 25 Kasım 2013’te tutuklanmasının ya da gözaltına alınmasının madde 5§1(c)’ye göre yasaya uygun olduğu bu mahkemeden önce ispatlanmamıştır; çünkü bu hüküm bakımından suç işlediğine dair geçerli bir sebep yoktur. Polis tarafından görünen durum ve başvuru sahibi ve oğlu ile görüşmelerde tehdit ve şiddet unsuru saptanmadığından, kişinin tutuklanması ya da gözaltına alınması suç işlemesini önlemek için gerekli görülmemiştir. O halde hangi gerekçeye göre suçlu gözaltına alınacak, tutuklanacak ya da kendi iradesi dışında hastanede tutulacaktı? “Makul şüphe” tarafsız bir gözlemcinin gerçeklere dayanarak ulaşacağı bir yargıysa, evde sarhoş olmak gibi bir durumun suç olamayacağı ve “makul şüphe” oluşturmayacağı gerçeği göz önünde bulundurulmalıdır.

14. 25 Kasım 2013’te polis şahsı evinden alıp hastaneye götürerek yapabileceğini yapmış ama onu hastanede güç kullanarak tutmamıştır. Dahası, Yargıç Eicke’nin tersine, sözü geçen gece saat 2:25’te sokaktaki polis müdahalesinin, suçlunun başvuru sahibi ve oğlunun yaşamlarının gerçek ve hemen gerçekleşebilecek bir risk altında olduğunu gösterir ve

polisi harekete geçirecek bir bilgiye sahip olmaları konusundaki gerekçeleri kabul etmiyorum. Aslında, başvuru sahibinin kocasının alkollü olmasının dışında suçlunun tutuklanması ya da gözaltına alınması için hiçbir kanaat, tehdit ya da davranış olmamıştır.

15. Kısacası, yargı sürecinde geçersiz hüküm vermemek ve Sözleşmeye de uymak adına kati zorunluluklar için yaptırım (doktrin), özel (duruma özgü) alanda meydana gelen tüm insan hakları ihlallerine çözüm getiremez. Başka bir deyişle, devletlerin ev içi şiddet ile etkin mücadelede Sözleşme gereğince uyması gereken yükümlülükler vardır. Ama bu mücadele, vatandaşlarının güvenliğini ve fiziksel bütünlüğünü korumak için hükümet tarafından yapılan her tür kampanya gibi yasal sınırlar dışında değil, içinde gerçekleşmelidir.

16. Son olarak, objektif ve tarafsız bir çözümlenme olmadan trajik şartları gözden geçirmek, edinilmiş bilgi ve tecrübenin sağladığı avantajla ve suç atfetme sorumluluğu ile birlikte çok kolaydır. Madde 2'deki yerine getirilmesi gereken hükümlerin, (polislin doğru biçimde insan davranışını öngörmesini ve buna göre Sözleşmeden doğan haklarını da ihlal etmeden harekete geçmesini gerektiren) kurbanları öngörülemez saldırılardan korumak için nereye kadar genişleyebileceği konusunda bir sınır vardır. Yürek parçalayan gerçekler olduğunda ve başvuru sahibinin durumunda olduğu gibi kişilere teselli vermek söz konusu olduğunda *Osman* emsal davasından olduğu gibi yasal kavramları kullanmak cazip olsa da Sözleşmedeki eşğin yüksek olmasının nedenleri vardır ve bence öyle de kalmalıdır. Ev içi şiddet bağlamında olsa bile yasalarla yönetilen demokratik bir toplumda amaçlar araçları meşrulaştıramaz.

III. Sözleşmenin 14. maddesine göre sistematik cinsiyet ayrımcılığı

17. Yargıç Eicke ve ben, 2 ve 3. madde ile birlikte değerlendirildiğinde 14. maddenin ihlalinin gerçekler ve maddi unsurlar üzerine kurulu olmadığı hususunda aynı görüşteyiz ve ben şahsen onun görüş ayrılığındaki gerekçesine büyük ölçüde katılıyorum. Yalnızca aşağıdaki konuların altını çizmek istiyorum.

18. Mahkeme daha önceden, *Opuz* hükmünde geçen durumda karara bağlamıştır ki ev içi şiddete vesile olan genel ayrımcı yasal pasiflik, madde 2 ve 3 ile birlikte değerlendirildiğinde madde 14'ün ihlali anlamına gelmektedir (bkz. *Opuz*, §§198 ve 202). Ayrıca yetkililerin eylemlerinin basit bir hata ya da gecikmeden kaynaklanan nitelikte değil de şiddete göz yuman ve kadın başvuru sahibine yönelik ayrımcı nitelik taşıyan bir özellik taşıdığı bu karara varılacağı hükmü de verilmiştir (bkz. *Eremia/Moldova*, §89). Bu yüksek eşik ve ona göre *Rumor/İtalya* davasındaki önceki hükümler ışığında ben, çoğunluğun tersine, Mahkemenin içtihat hukukunda daha önce belirlenen, genel ve ayrımcı pasifliği gösterir kanıtların yetersiz olması nedeniyle, söz konusu davada

beyan edildiği biçimde yetkililerin harekete geçmemesinin sistemsal bir cinsiyet ayrımcılığını yansıttığını düşünmüyorum.

19. *Opuz* davasında Mahkeme madde 14 ihlalini gösterir unsurları net olarak belirtmiştir. Yargı sisteminin tepkisizliğini ve suçluların cezasız kalmasını referans olarak göstermiştir. Özellikle, kadın kurbanların polis merkezlerinde, polis memurları tarafından eve dönme konusunda ikna, şikâyetlerini geri çekme için ikna gibi muamelelere maruz kaldıklarını ve polisin sorunu kendilerinin müdahil olmaması gereken bir aile sorunu olarak gördüğünü mahkeme belirtmiştir. Ev içi şiddet uygulayanların gelenek, görenek ya da “onur” için cezalarının hafifletildiği ve caydırıcı ceza almadıkları belirtilmiştir. Bu bulgular, yetkililerin kasti olarak ev içi şiddetin ciddiyetini reddetdikleri Halime Kılıç/Türkiye davasında da onaylanmıştır. Tekrarlayan şiddet fiilleri ve ölüm tehditlerine gözlerini kapayarak yetkililer ev içi şiddete uygun bir iklim yaratmışlardır. Her iki durumda da Mahkeme, pasiflik, gecikme ve özellikle kadını şikâyetten caydırma yönündeki ikna çabasının, Türkiye’deki aile içi şiddet iddialarının yetkililerin cinsiyet ayrımcı tutumlarından kaynaklandığını saptamıştır.

20. Tam tersine, var olan dava, *A./Hırvatistan* (no. 55164/08, §97, 14 Ekim 2010) davasındaki gerçeklere daha uygundur ve Mahkeme o davada polis, yasa uygulayıcısı ya da sağlık personeli, sosyal hizmetler, savcılar ya da hâkimlerin ev içi şiddet mağduru kadın kurbanlara yönelik ayrımcı uygulamalarına dair yetersiz istatistikî bilgi olduğu sonucuna varmıştır. Başvuru sahibi yetkililerin kendisini saldırganın cezalandırılması isteminden vazgeçirmeye, ona karşı kanıt vermede zorluk çıkarma ya da şiddete karşı koruma isteme çabasından vazgeçirmeye çalıştıklarına dair ithamı olmamıştır. Mahkeme başvuru sahibinin 14. madde uyarınca şikâyetini Hırvatistan’da aile içi şiddetin ayrımcılığa dayalı olduğu gösterir yeterli kanıt gösterilememesinden dolayı kabul edilmez bulmuştur.

21. Önemli bir durum ise, Mahkeme, daha öncesinde yasal çerçevenin ayrımcı olmadığı durumlarda tüm yaptırım ve önlemlere uygun bile olsa, bu delil yetersizliğinin “kendi içinde ayrımcılık ya da toplumsal cinsiyete dayalı ayrımcılık olduğunu göstermediğini” (bkz. *A./Hırvatistan*, §101) beyan etmiştir. Böylelikle 146. paragraftaki hükümde sözü geçen toplumsal ayrımcılık ve yüksek seviyedeki ev içi şiddet, madde 14’ün ihlali için geçerli zemin oluşturmamaktadır; bu madde yasal çerçevedir ve uygulanma yükümlülüğünün ulusal yetkililerde olduğu unutulmamalıdır. Bu bakımdan, madde 2 ve 3’ün ve madde 14’ün esasa ilişkin değerlendirilmesinde, bu davada Mahkeme, *Rumor/İtalya* davasında, madde 3 bağlamında “yetkililer ev içi şiddetle suçlanan kişilere karşı önlem almaya imkân veren yasal çerçeveyi devreye sokmuştur ve bu çerçeve suçu işleyen kişiyi cezalandırmakta ve şikâyet sahibinin yeniden şiddete uğramasını önlemekte etkilidir” (bkz. *Rumor/İtalya*, §76) kararını hesaba katmayıp hataya düşmektedir. Hükümde geçtiği üzere davada farklı gerçeklikler olsa da, bahsi geçen sitem aynıdır. Yetkililerin kasıtlı ayrımcılığından

kaynaklanmaması, daha ziyade pasif olmaları eksikliği İtalya için madde 14'ün ihlali için geçerli zemin oluşturmamaktadır.

22. Madde 14'ün ihlaline yönelik çoğunluğun dayandığı uluslararası unsurlar da sistemde ayrımcılığı göstermemektedir. 2010 CEDAW *Sonuç Gözlemleri* (bkz. hükmün 57. paragrafı), kadın cinayetlerindeki artan oranın, kadınların İtalyan yetkililerince yeterince korunmadığının düşünülmesine neden olabilse de, BM Özel Raportörü 2012'de İtalya'daki yasal çerçevenin “kadınlara yönelik şiddete karşı gerektiğince koruma sağladığı” sonucuna varmaktadır (bkz. çoğunluk hükmünün 59. paragrafında atıfta bulunulan raporda paragraf 68). Mahkeme, daha önce benzer durumda uluslararası raporlara dayandığında eleştiriler şüphesiz çok daha netti. Örneğin, *Mudric/Moldova Cumhuriyeti* davasında, mahkeme Özel Raportörün “yetkililerin ev içi şiddetin ehemmiyeti ve boyutu ve kadınlar üzerindeki ayrımcı etkisinin farkında olmadığı izlenimi”ni destekleyen görüşüne katılmışlardır (bkz. *Mudric*, §63).

23. Son olarak, *Rumor* davasındaki bulgular *Opuz* davası bağlantısı ile birlikte göstermektedir ki, İtalya'da madde 14'ü ihlal eden kurumsal bir ayrımcılık olduğuna dair yeterli kanıt sunmamaktadır. Görülmekte olan davada önlemlerin uygulanıp uygulanmadığının önemi olmaksızın söz konusu yasal çerçeve hala etkin olan çerçevedir (bakınız *A./Hırvatistan*, §101).